

СВОБОДНА МИСЪЛ

ИЗДАВА ФЕДЕРАЦИЯТА НА АНАРХИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ • LE JOURNAL DE LA FÉDÉRATION ANARCHISTE BULGARE (FAB)

Друг възглед за анархокомунизма **4**

Продължение на дискусията за програмата на социалната революция.

Тема на броя: Тунис и арабското „домино“ **6**

Как да „четем на български“ въстанията в арабския свят?

Тема на броя: Чомски за Египет и САЩ **6**

Политиката на Обама – едно стандартно разиграване.

Тема на броя: А сега накъде, Египет? **7**

Арабският учен антиглобалист Жилбер Ашкар за силите и перспективите на египетския бунт.

75 години от Испанската революция **9**

Диего Абад де Сантилиан за уроците от 1936 г.

ТЕМА НА БРОЯ

ПЛАМНА ЛИ?

„САЩ играят изключително силна роля там. Египет от край време е вторият най-голям получател на военна и икономическа помощ от САЩ. Израел е най-големият. Самият Обама подкрепя силно Мубарак. На своята прословута реч в Каиро той каза: „Мубарак е добър човек. Направил е добри неща. Поддържа стабилността. Ще продължим да го подкрепяме. Той е наш приятел.“

Ноам Чомски

Саркози и тунизийският диктатор Бен Али

Обама и египетският диктатор Мубарак

на страница 6-8

ДАНС-БОП-ПАРТИИ (DANCE-POP-PARTY)

Кризата на властта

Скъп хляб и евтини зрелища

Подслушването на висши правителствени чиновници е поредният скандал у нас. Публиката на политическото шоу обаче без особен интерес посрещна новата развлекателна програма. Има далеч по-съществени за народа проблеми, че да се прехласва по измислени. Например въпросът с отпуските или скокът на цените на хляба и олиото. А уж имаше добра зърнена и слънчогледова реколта. Причината за поскъпването: износ, парите влезли в джоба на търговците, налага се закупуване от чужбина. Нищо ненормално, уверяват ни, това е пазарната икономика. Какво значение има, че противоречи на

здравия разум! Измамната алтернатива е повече държавен контрол – „да е като по времето на Живков“, когато имало „здрава ръка“. Лесно забравиха режима на тока, предизвикан от износ на електрическа енергия – тъкмо по решение на „силната държава“. Сегашният премиер не крие симпатиите си към „онова“ време и сигурно заради това е тръгнал да го връща с най-същественото – полицейщината.

Подслушването е скандално, да. Но това е властта, това е държавата – без полицейщина не може да функционира. Открай време се знае, че СРС е бумеранг, който ви» » продължава на страница 2

ДЪРЖАВАТА ДИЛЪР

Кацата с държавен „мед“

Има един израз, който вече е почти клише, навярно защото е много актуален: „Всяка държава си има мафия, само в България мафията си има държава“. Някой би възразил, че това е твърде пресилено. И може би щеше да е, ако не бяха налице типични за мафията сфери на търговия, в които изведнъж, незнайно как, се намеси държавата. Доказано е, че най-печелившият бизнес, с най-голяма и бърза възвръщаемост на инвестициите е бизнест с наркотици. След него се нареждат оръжието, петролът, проституцията и т. н.

Тук опираме разбира се, до проблема на нашата държава, който винаги основно се е свеждал до това как да се бръкне в кацата, без да се изцапа. И решението винаги е едно: щом законите не дават в момента възможност за безнаказано ядене и пиене на държавната софра, то ние (т. е. „служите на народа“) ще ги променим и измислим нови! Така държавната машина се задейства, нейните служители си плюха на ръцете (или в лицето) и сътвориха закон относно превенцията и главно поддържащото лечение на зависими с метагон – въпросният „мед“, както е известен на „наркомански“ жаргон.

С пагането на болшевишката система в България, благодарение на ДС – основен ин-

струмент в преразпределението на богатата в посттоталитарния период – се стигна до навлизането на хероина сред българската младеж. По времето на БКП наркотиците само минаваха през България, като част от пътя на дрогата към лошия Западен капитализъм. На новите червени капиталисти им трябваше първоначално натрупване на капитал. В същото време през този мътен период започна оформянето на новата феодално-политическа класа на държавниците на прехода – в различни партии – но все бивши „комунисти“ и ченгета. Започна и държавният геноцид чрез наркотиците – българската младеж, лишена от имунитет спрямо тази болест, започна да става нейна жертва. Другите силно потърпевши бяха малцинствата, където това днес е буквално пандемия.

Ние сме единствената членка на ЕС, където метагонното лечение е предоставено в частни ръце от страна на държавата по неведоми пътища господни. Този вид лечение се счита за ефективно поради една основна причина – достъпът на пациенти до него е напълно безплатен. От това произтичат и неговите няколко предимства:

• Държавата пресушава част от доходите на наркома-

фията, отнемайки клиенти и по този начин я лишава от солидни, ежедневни приходи.

• Безплатният прием в метагоновите програми води до намаляване на престъпността и дава възможност на пациента да заживее един сравнително нормален живот, след като вече е свободен от омагьосания кръг „търсене на пари – купуване на дрога“.

• Големият брой пациенти, заменили хероина с метагон, води след няколко години до

» » продължава на страница 2

БЕЗ ЛОГО

СТАТИИ
АНАЛИЗИ
МНЕНИЯ
ТЕХНОЛОГИИ
ИКОНОМИКА
КУЛТУРА
ПОЛИТИКА
БЪЛГАРИЯ
ОЦЕНКИ

www.bezlogo.com

ПЕТ ГОДИНИ СЛЕД ФРЕНСКИТЕ ПОЖАРИ

ИДВАЩИЯТ БУНТ

» » » продължава от миналия брой

„Най-висшето лично развитие – учи някакъв гурю – ще доведе до най-солидна емоционална стабилност, до едно по-широко рационално отваряне, до една по-добре дирижирана интелектуална проникателност и следователно – до най-добрата икономическа ефективност“. Гъмжилото на целия този малък свят или свят на малки хора, трениращ се по гореописаните начини, очаква с нетърпение да бъде селектиран, за да стане естествената смяна в опита да бъде спасен трудовият ред, посредством етиката на **мобилизацията**. Да бъдеш мобилизиран означава да се отнасяш към труда си не като към дейност, а като към **възможност**. Ако безработният сваля своята облица, отива при фризьора и прави „проекти“, той работи – както се казва – „за своята назначаемост“, което свидетелства за степента на неговата мобилизация. Мобилизацията е онова леко отлепване спрямо самия себе си, онова минимално откъсване от това, което сме, онова условие на отчужденост, от което Азът може да бъде взет като обект на труда, от което става възможно да продаде себе си, а не работната си сила, да бъ-

деш платен не за това, което правиш, а за това, което си, за прекрасното владение на социалните кодове, за талантите ни на общуване, нашата усмивка или нашия начин да се представим. Това са **новите норми на проституиране** на социализирането. Мобилизацията довежда до сливането на двата противоречиви полюса на труда: тук всеки участва в собствената си експлоатация и всяко участие се експлоатира. Сам по себе си продуктът на мобилизацията е едно малко предприятие – негов шеф и негов собствен продукт. Важното е, работиш или не, да акумулираш контакти, компетентности, „мрежи“, накратко: „човешки капитал“. Изричната планетарна заповед да се мобилизираме при най-малкия повод – „тероризъм“, земетресенията, ракът, хората без постоянен адрес – резюмира решимостта на господстващите сили да поддържат „царството на труда“ отвъд неговото физическо изчезване.

Днешният производствен апарат, следователно, е от една страна тази гигантска машина за физическо и психическо мобилизиране, изпомпваща човешките енергии, станали излишни, а от друга – това е тази машина, която сортира и отпуска кредити

за оцеляване на конформистите и остава да се провалят всички „рискови индивиди“, всички, които възплъщават едно друго използване на живота и които поради това се съпротивляват на машината за мобилизиране на индивидите и за планиране на кредитите. От една страна тя съживява призраците, от друга оставя живите да умрат. **Тази е чисто политическата функция на сегашния производствен апарат**.

От тук, **да се организираме против работата**, да дезертираме колективно от режима на мобилизацията, да манифестираме съществуването на една жизнелюбна и **една дисциплина в самата демобилизация** е едно престъпление, което изнемогващата цивилизация не е готова да ни прости; но това, в действителност, е **единственият начин да я надживеем**.

Четвъртият кръг: „Посемпло, по-шеговито, по-подвижно, по-сигурно!“

Стига са ни говорили за „града“ и „селото“ и още по-малко за някогашното им противопоставяне. Това, което се простира около нас, не прилича на тях нито отблизо, нито отдалеч: то е една единствена урбанистична пелена, без

форма и без ред, една тъжна, неопределена и неограничена зона, един световен континуум от хиперцентрове, като че ли извадени от музей, с естествени паркове, с регуващи се големи комплекси и с необятни архитектурни площи, разделени от индустриални и развлекателни зони и барове: това е **мегаполисът**. Някога имаше антични градове, средновековни, модерни, но град мегаполис – няма. Той е синтез на цялата територия. В него съжителства всичко – не толкова географски, колкото чрез изплетените и сплетени в едно **мрежи**.

Това е така, защото мегаполисът довършва изчезването на градовете, както и на Историята. Манифактурите на Лил са станали зали за спектакли, бетонният център на Хавър е превърнат в паметник на ЮНЕСКО. В Пекин тесните улочки около Забранения град бяха разрушени за модернизацията и малко по-късно и по-далеч бяха построени буфафорни фалшификати, за да привличат вниманието на туристите и на любопитните. В Троя дървените „гълбарници“, в подражателен стил върху циментови блокове, напомнят бутиците във викториански стил от Парижкия Дисниленд. Историческите центрове, дълго време обсаждани

от бунтовници, сега намират спокойно място в организиранията на мегаполиса. Те са обречени да бъдат обекти на туризъм и на луксозна консумация. Това са феерични островчета на естетиката и на панаирната търговия. Задушващата сантименталност на Колежните базари се нуждае от все повече платени охранители и полицейски патрули. Този контрол се съчетава чудесно с пейзажа на стоките, показващи на всеки, който иска да види, авторитарното лице на „пазарната демокрация“. Епохата е меланж от модерна музика, телескопични палки за лична защита и захарен памук. Това е всичко, което предполага **полицейското присъствие и слеждане**.

Този вкус към „автентичното“ и съответният контрол придружават гребната буржоазия в нейната колонизация на народните квартали. Изтласкана от хиперцентровете, тя търси тук един тих „съседски живот“, какъвто никога няма да намери. Изгонвайки бедните, колите и имигрантите, **почиствайки терена** и микробите, тя сама ликвидира онова, което търси. Върху общински афиш полицаи сочи с ръка лозунг: „Монтбан, образец град“.

НЕВИДИМИЯТ КОМИТЕТ
(Следва)

ДАНС-БОП-ПАРТИИ (DANCE-POP-PARTY)

Кризата на властта

» » » продължава от страница 1

наги може да удари пусналите го държавници. Но удря така, че да оцелява самата система. Посланието е: отделни хора са сгрешили, но не и институциите. Трябва само повече контрол, повече власт – и всичко ще се оправи.

Дали?

Ако преодолеем погнусата и погледнем съдържанието на записите от СРС, лъсва поуката, че властта отвътре, освен грозна, е и неефективна. Министри и шефове на служби не работят като един екип, а гледат да се прецакат взаимно. Излезе наяве – отново надали учудващ факт, – че премиерът, на думи борец против корупцията и рицар на законността, покровителства отделни бизнесмени, пази ги от същия закон, в който неуморно се къльне. Имайки предвид прочутата фраза на Ботев, че **законите са писани за робове**, отново не се изненадваме, че властниците ни имат робска психика – „пази боже спяно да прогледне“, както е казал народът.

Отново за кой ли път се потвърдиха гумите на Ахмед Доган (чиято партия взе да се пропуква; можем да ѝ пожелаем пълно разпадане, както и на всички останали партии) за обръчките от фирми.

БГ парадокс: яде се все по-малко, СРС все повече.

Това е властта – уреждане на свои хора (съпартийци, роднини, приятели) плътно до кранчето на печалбите.

Опозицията, която, гоиде ли на власт, прави същото, се мъчи да използва скандала. Обаче правителството успя да направи „изпреварващ ход“ – поиска вот на доверие. И го получи – от депутати, които, помним, лесно зарязват задълженията си и хукват на нагласена промоция на скъпи мобилни телефони.

Да се смеем ли, да плачем ли?

Но дали тази криза има само вътрешни причини? Засилена употреба на СРС гоиде в отговор на искането на ЕС за борба с корупцията (сякаш корупцията не е хроничен белег на всяка държавност!) и редовните поучителни наставления от посланика на САЩ. От друга страна, предишният ни „Голям брат“ оказва натиск за

строеж на газопровод и атомна електроцентрала, а и не се посвени да заяви чрез своя посланик, че България била „троянският кон на Русия в Европа“. Допълнение към картинката е миналогодишната надпревара между премиер и президент кой да получи благословията на Кремъл. Изводът е, че Бойко Борисов е попаднал между чука и наковалнята на старите и новите съюзници-господари. Затова не в София, а в Брюксел, Вашингтон и Москва ще се решава съдбата на сегашното ни държавно управление.

Както винаги.

И сега, след като отдавна прозиращите маски пагат, нима пак ще припознаем за левица БСП, партията на бизнесмени и ченгета? Отново ще се хванем на изборното хоро? Колкото и условно да е разделянето на политиката на „ляво“ и „дясно“, **истинската лява алтернатива** се състои в отказ от капитализма и от държавната принуда, но в (само)освобожданието на творческите сили на народа, в самоуправлението по механизмите на пряката демокрация при тотална децентрализация, в поемането по пътя на социалната справедливост и общочовешката солидарност. •

Шаркан

ГЛОБАЛНОТО ОГРАЖДАНЕ

Шап и граници

В две села избиха добитъка заради шап – едно наистина опасно и мъчително за хора и животни заболяване. На стопаните на изкланите овце, крави и кози обещаха 100% компенсация, но премълчаха точно кога ще сколасат да я дадат. Много повече внимание се обърна на факта, че зарабата дошла от Турция, та затова правителството пое инициативата да възстанови граничните заграждения. 143 километра мрежи от боглива тел, на всичко отгоре и за наша си сметка. Европа може и да не плаща, но трябвало да ни признае усилията по опазването на европейските граници – така разсъждават „скъпите“ ни държавници.

Лесно обещащите компенсации, както и препаратите за умъртвяване на добичетата можеха да бъдат спестени, ако преди това ветеринарната служба си беше дала труда да имунизира животните. В Турция, между другото, тъкмо в районите, съседни с българските села Кости и Резово, шап **няма**, а и животните им са ваксинирани – безплатно. Явно комшииската ветеринарна служба се чувства отговорна да взема превантивни мерки, докато нашата, по заявление на „отговорни“ чиновници, не била нормативно задължена да го върши.

Тихата бюрократично-политическа паника заради не-

влизането на страната ни в Шенгенската зона очевидно води до престараване и натрапчиво подмазване пред Брюксел. Шенген, освен всичко друго, значи и гарантирано опазване на границите на ЕС не от диви прасета и питомни биволи с шап, а от нелегални емигранти. От хора, тръгнало да се спасяват от мизерия или гонения в собствените си страни. Какво по-добро средство срещу тях от богливата тел с монтирана сигнализация! Шапът е само повод.

Проектът „глобализация“, който беше рекламиран като свят без граници, но целеше най-вече по-удобна експлоатация на евтин труд, прояви някои свои „странни ефекти“, може би поносими за транснационалните капиталисти, но нежелани за европейските администратори и местните бизнесмени – например нарасналата интернационализация на труда, поради която въпрос на време е да се надигне нова вълна борба за социални права.

Затова няма да е чудно, ако ЕС одобри хрумването на българските министри за боглива тел по границите. Европа не иска емигранти – само евтино произведените от тях (и скъпо препродаваните) стоки, за които загражденията не важат. •

Васил Арапов

Никой не се спасява поединично

т р е в о ж н и м и с л и в ъ в в р е м е н а п р о с п е р и т е т

Работата върви към да остана без работа. Това не е фатално – имам някой лев спестен, а и за такива като мене се намира честна работа. Обаче имам доста приятели, за които не се намира. Като мен и те си имат кусури. Единият все е в компютъра, другият – все в облаците, третият – все при жена си. Но и тримата умеят да работят, при това здраво. Само че за тях няма работа вече много време.

Друг един е бизнесмен. Дребен, вярно, сам си работи и не дава хляб на никого. Но държавата вече три месеца има да му дава пари. Само че се мота. А като събира данъците, не се мота. И се оказва, че защото не може да ѝ плати сто лева данъци, тя нямало да му даде двете хиляди лева, които му дължи.

Друг един ме среща веднъж, приближава се до ухото ми и шепне: „И аз съм тъмночервен, ама да не разберат. Готов съм вече. Намери ми една бомба и ще го гръмна. Само да не чуят, че и аз оставам без работа“. Много е набрал на някого – работи при „собственика на половината град“. Не че работата му е платена, но поне има какво да яде.

Друг пък един го уволниха, защото приказвал против кмета. Кметът – осъ-

ден. Следствен по още гузина дела. Но това не може да се говори по телевизията – а си го разказал, а си си намерил майстора! Добре че човекът има връзки в БСП, та му намериха пак работа.

Друг един се навря в ГЕРБ. Две години им правя реклама, уреди се за водопроводчик в село и сега и той ги нарежда. Ама той и другите ги нарежда. Виж, гъщеря му пък се оправи нещо покрай БСП.

Друг пък един работи „в областта на новата българска култура“. При това уж успешно. Докарва си месечно толкова пари, колкото оставя един друг приятел, като влезе веднъж в магазина.

Друг пък един работи една работа, дето уж на никого не пречи, ама не мога да ви кажа каква е, че ще спрат вестника.

Друг пък един си е направо бандит.

Един, пък друг, ама стига вече! Хора всякакви, всеки се оправя както може. Но чудно някак – всички ги мачка животът. Като че ли ген след ген ги мачка все повече. И като се замисля за това, направо душата ме стяга отвътре. Живее си добре, имам си добра храна, прилични грехи, карам дори кола, което, казват, било лукс. Отвреме навреме помагам на някой приятел като за-

Уж всеки се оправя както може, но животът ни мачка все повече.

къса. Само че не ми олеква. Сигурно защото ми стига акъла да видя, че „лошо светът е устроен“. Или може би не ми стига акъла да видя, че „който работи успява“ и „който търси работа си намира“. Не знам дали ми стига акъла, но знам, че не искам да е така. Живее в свят в който едни прекарват времето си в „салони за красота“ и изхвърлят храна на боклука, а други го прекарват в търсене на работа и ровят за храна в боклука. Много са хората, на които това не им харесва. Но малко са тези, които имат вярата и смелостта, да опитат да го променят.

Няма готова рецепта. На власт се изредиха всички партии, резултатът беше един и същ – богатите станаха по-богати, партийните кадри станаха къде кметове, къде водопроводчици, но хората продължават да обедняват.

Може би проблемът не е в партиите, а в самите избори? Всички се опитват да се оправят в живота поединично, но някак си всички си прецакват живота колективно. Може би е време да си оправяме живота колективно? Да обобщим значи: искам по-справедлив свят, но не мога да го постигна чрез изборите, не мога да го постигна и сам.

Какво мога да направя? Мога да отида при единия приятел и да кажа: „Абе тоя пич стои без работа, пък е със златни ръце – дай да му намерим да свърши нещо у вас!“ Мога да отида при другия и да кажа „Абе ето ти 100 лева да си платиш данъците, като дочакаш Държавата да ти даде парите ще ми ги върнеш“. Мога да отида събера неколцина и да кажа „Дайте да се съберем пред кметството да върнем човека на работа!“. И така може да помогна на някои хора, може и те също да се замислят дали не могат да помогнат така на другите. Значи, може да се направи нещо. Само че то не е достатъчно.

Не съм открил топлата вода от открай време хората като видя зор се облягат един на друг. Без да чакат да дойдат изборите. Но това не е достатъчно. Ще намерим на един работа днес, утре обаче пак няма да има. Ще дам

на друг пари назаем, но когато на мен ми потрябват той няма да има, за да ми даде. Ще повикаме пред кметството, после ще дойдат полицаите да ни поукротят.

Животът така е устроен, хората така са научени, законите така са написани. За да са защитени тези, които притежават властта и парите. За да се ширят те в частни басейни, да ходят на голф-туризъм и да ядат черен хайвер, трябва такива като нас да им работят за единия хляб. Да се страхуват да не останат без работа. Да кротуват, когато им тровят земята и ограбват природата. „Та туй е толкова просто и логично“, че няма какво да го обяснявам.

И изводът е логичен – ако искам аз, приятелите ми, децата ми да живеем по-добре, трябва да направя така, че да устроим живота по-иначе, да се научим сами да пишем законите. Това не е работа за сам човек. Затова търся хора, които мислят като мен. Намираме се, разговаряме, умуваме какво да правим, пробваме едно, добавяме друго, оставяме трето. Трудно, но все пак помагаме малко на хората да видят, че могат със собствени сили да променят света, че никой друг няма да го строи вместо тях. •

Тревожен мислител

ДЪРЖАВАТА ДИЛЪР

Кацата с държавен „мед“

» » » продължава от страница 1

рязко намаляване на появата на нови наркомани. Просто няма кой да ги „зароби“. В това отношение Холандия е идеален пример: там безплатният метадон прави безработни уличните дилъри на героин.

За съжаление, както много други неща, у нас и моделът на метадоновото лечение е опорочен и изкривен. Единствено в България, най-бедната страна в Европа, този метод се е превърнал в легален бизнес с наркотични вещества. Той създава и неравнопоставеност и привилегии сред хора с еднакво заболяване. Какъв е критерият, според който се приемат пациенти в ограничен брой места в безплатните програми? Навършени 18 г. и три неуспешни лечения.

От небрежност или съвсем умишлено липсва изготвен сериозен критерий, който да дава предимство при влизането в държавните програми на тези, чието състояние безспорно е по-тежко и съответно са по-нуждаещи се.

Мнозинството зависими са принудени да влизат в частните програми, където наливат постоянно пари на бизнесмените-лекари или поточно дилъри в бели престилки! Пациентите (клиентите) щат не щат си цакаят като попове една безсрамно голяма сума, особено пред-

вид челното място на страната ни като най-бедна в ЕС. Фактът, че пазарът за продажба на метадон на „черно“ съществува, учудва някои медици, които по съвсем жълт начин представиха случая! Докато има търсене, ще има и предлагане, щом достъпът не е за всички еднакъв. При положение, че държавата изобщо не е помислила или по-скоро не ѝ пука, че има хора, които не са в състояние да плащат такси между 300 и 600 лева! Какво друго им остава на въпросните зависими? Те ли са виновни, че държавата, както обикновено, мисли само за собствения си ненаситен търбух? Някогашните палачи и стражари на държавна служба при Тато днес оглавяват наркотикуса у нас. Тяхната цел е ясна – максимум печалба. Ако достъпът беше свободен за всички желаещи да се лекуват, то със сигурност ширещата се търговия на улицата би била ограничена до минимум. При тези условия щеше да е чудно, ако нямаше търговия на „черно“.

Държавата продава лицензи, докторите – метадон, а защо не простотърпните зависими да не припечелват и те по малко, обирайки трохи от богатата трапеца!

Факт е, че метадонът се доставя безплатно от държавата за всички метадонови програми – и държавните

(безплатни), и частните (платени).

Факт е, че у нас има 31 метадонови програми, от които 5 държавни (две от тях в столицата) и в тях са обхванати около 3000 души от общо над 30 хиляди зависими от героин (според официалните данни). Факт е, че в държавните програми няма места и че за да влезе човек в някоя от тях, трябва да чака с години – 3, 4, 5, 6, – ако доживее.

Остава влизането в програмите на „частниците“, които нямат интерес да излезеш от тях, просто защото ще намалее приходите им с една такса. Сумите в платените програми варират от 200 до 350 лева, като се броят на пръсти местата, които наистина отговарят на някакви изисквания и си „струва“ да дадеш тези пари.

Според Наредба № 24 от 2000 г. (и промените от 2007 г.) на Министерството на здравеопазването, пациентите ежесечно заплащат сума в размер до една трета от минималния размер на работната заплата за страната за лечението си в метадоновите програми.

Към сумата от 80 лева се придържат само в програмата към Областния център за психично здраве с ръководител г-р Боряна Екова. Всички останали частни програми сами определят таксите си,

като в повечето от тях месечната такса се равнява на една минимална заплата и – както твърдят техни пациенти – в повечето от тях не се предоставя нищо от определения със закон пакет услуги, дори някъде си плащат допълнително за тестовете. Кое-то ще рече, че частните метадонови програми са само пунктове за раздаване на синтетична дрога, където можеш да се „лекуваш“, колкото си искаш, стига да си плащаш. Защо се роят частните програми, а за държавни все няма пари, никой не казва.

За съжаление никой не казва къде са милионите, които държавата дължи на зависими по закон: Според закона за здравето, чл. 53, който е в сила от 1 януари 2006 г., един процент от алкохолния и тютюневия акциз трябва да се превежда от Министерство на финансите към Министерството на здравеопазването и този процент е предвиден за превенция, лечение, рехабилитация и т. н. на всякакви форми на зависимости. В цяла Европа това е основният начин за издръжка на безплатните метадонови програми. Но тук нещата следват един твърде различен ход. По този въпрос упорито се мълчи, но пък упорито се носят слухове за закриване на метадоновата програма към Националния център по наркомани.

Орязвайки бюджета на държавните програми, държавата в лицето на здравното министерство умишлено рекетира зависимите, които искат да се отърват от героина, като ги натиква в канана на платените метадонови програми. Само наивник би допуснал, че тази цинична и античужденска ситуация е следствие от недоглеждане. Веригата е ясна – тези, които дават лиценза за отварянето на частна програма, са на върха на „хранителната“ пирамида. Щом като – законно или не – месечната такса варира около минималната заплата, можем само да гадаем срещу каква сума отговорните органи в МЗ продават лиценза за легална търговия със синтетичен героин. Със сигурност играят много пари. И много хора се облизват, протягайки мръсни лапи към кацата със сладкия държавен „мед“.

Така властта представява просто отделен клан мафиоти, успели да монополизират този сладък бизнес, където парите няма никога да пресъхнат, поне докато съществува сегашната система, създадена и покровителствана от тях. А през това време голяма част от младежта ще заплаща с живота си угояването на политическия елит, подложена на геноцид от собствената си държава. •

Видемир Черняков

Друг възглед за анархокомунизма

ПРЕДСТАВЕН КАТО ПРОЕКТОПРОГРАМА НА СОЦИАЛНАТА РЕВОЛЮЦИЯ

» » » продължава от миналия брой

Същите принципи на самоуправление ще ръководят дейността на всички групи производствени или териториални единици във Федерацията на комуните – от предприятия и кварталите до областните или националните производствени и професионални обединения на комуните.

Общите решения или планове ще се съгласуват на конференциите или националните конгреси от делегатите на общите събрания на отделните производствени и териториални единици, изпратени там с **императивни мандати**, отразяващи волята на мнозинството в общите събрания от цялата страна.

3) Единствена **гаранция** за нормалното и безпрепятствено функциониране на такава обществена организация, която позволява свободната изява на волята и становището на всеки труженник при решаването на обществените проблеми, е **въоръжаването на всички хора на труда и тяхното самоорганизиране в общонародна милиция** – неплатена и неподчинена никому, освен на собствената си свободна воля.

4) Всякакви права и свободи, независимо от тяхното

формално конституционно прокламиране, са **измама** при съхранение на монопола на собствеността на едно привилегировано и областно малцинство върху средствата, с които се реализират тези права и свободи. Затова ние искаме **предоставянето на всички средства за разпространение на мисълта и словото** (като телевизия, радио, печатници, зали за събрания и т. н.) в ръцете на организирани в комуните въоръжени труженници; пропорционално разпределение на печатните органи и времето в програмите на радиото и телевизията между свободно създадените съюзи и обединения на основа на различни платформи, програми и планове за обществено развитие; безцензурното и неконтролирано устно, печатно и пр. разпространение на техните идеи и позиции.

Ние поддържаме и различните лични или групови инициативи, целящи създаване на всевъзможни средства за информация и свободно разпространение на идеи, мнения и коментари, както това става днес чрез интернет.

Заедно с премахването на държавата, банките, търговията и т. н., ще бъдат премахнати и **техните тайни**.

5) Нарушението на правата и свободите за малцинството и отнемането на възможността му да се превърне в мнозинство е сигурен признак за липсата на свобода и основание за защитата ѝ, простираща се до въоръжено въстание! Подобно основание са и мерките срещу социално-икономическото равенство поради образователни, национални, расови, идейни и други причини.

Ние отхвърляме всякакви решения и действия, които водят до възстановяване на държавните институции или капиталистическата експлоатация и ще се борим срещу тях включително и с оръжие, дори ако подобни решения съберат, някога и някъде, едно мнозинство зад себе си. Нашата воля да изкореним властта, експлоатацията и привилегиите е непреклонна и неподлежаща на дискусии и нашата война срещу практикуващите ги и притежателите им – непримирима!

II. Производство и разпределение на обществения доход

6) Ние сме врагове на всяко присвояване и монополизиране на средствата за произ-

водство и живот от държавата или от каквито и да било частни лица и групи, защото това е кражба и основа на експлоатацията и социалното неравенство. Затова ние сме за експроприация на държавната или частна собственост върху индустрията, земеделието, услугите, снабдяването и разпределението, както и върху информацията, науката и културата и предоставянето ѝ за разпореждане с нея на обществото.

Какво значи обществена (комунистическа) собственост? Това означава, че тя принадлежи на българската Федерация на комуните. Срещу правото на всеки член на обществото да се ползва наравно с другите от еднакви части от обществената продукция и услуги в най-широкия смисъл, стои неговото задължение да участва в трудовите процеси според възможностите и подготовката си. Няма права без задължения, но ние отхвърляме всякакви задължения без равни права.

7) След експроприацията на държавната и на капиталистическата собственост, организирането на производството и услугите, както и на научната дейност ще бъде поето от производствените и професионалните съюзи

на труженниците в различните сектори на икономиката – индустрия, земеделие, услуги или наука. Изпълнението на плановете от отделните производствени единици и служби, както и разпределението на трудовете задачи и на произведените блага за лични и обществени нужди ще се решава и осъществява под контрола на организираните в комуните народ.

8) Самото планиране на общественото производство и услуги, което цели задоволяването на всякакви нужди на всички хора, е въпрос на наука и квалификация, затова изработването на разносрочните планове трябва да бъде дело на специалисти от икономическите и статистическите институти. Но с тези планове се решават проблеми, произтичащи от нуждите на обществото и на неговите отделни членове (като ниво на удовлетворяване на потребителските нужди, темпове на развитие за задоволяването им, приоритети, зависещи от нуждите и възможностите в момента, солидарност с поизостаналите сектори, райони, страни и т. н.)

Затова, одобряването или отхвърлянето на даден вариант на плана и произтичащо-

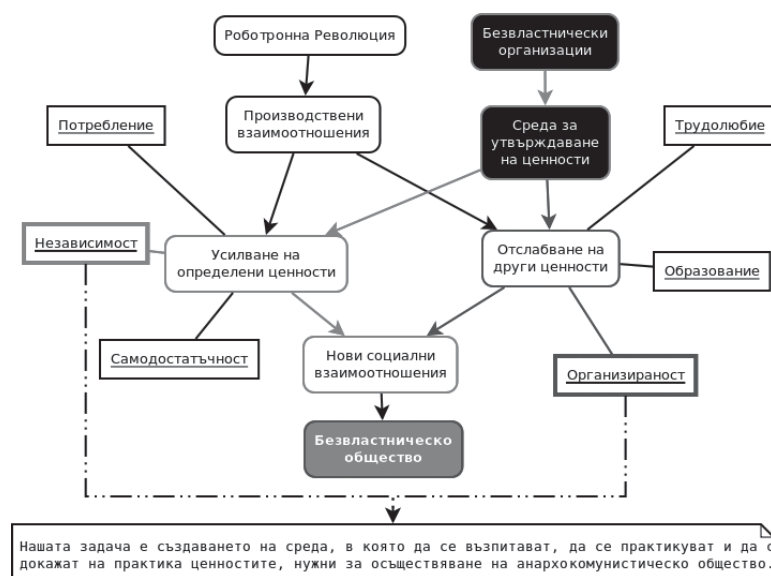
» » » продължава на страница 5

Роботронната революция и ценностите

» » » продължава от миналия брой

Видяхме вече, че определени комплекси от качества губят своята стойност в очите на хората. За сметка на това други такива комплекси постепенно се утвърждават в новото общество. Отново, без да претендирам за изчерпателност, ще посоча няколко примера.

Класическият проблем на съвременния капиталист не е да създаде продукт, а да намери кой да плати за него. Ролята на обикновения човек като консуматор става все по-съществена, в сравнение с ролята му като производител¹. И понеже функцията на съвременното общество почти се изчерпва с осигуряване на икономическите процеси, то разглежда своите членове предимно като потребители, а и те самите се осъзнават като такива. Този процес усилва **определени ценности, които бих нареكل потребителски. В по-общ план можем да кажем, че умението да „правим пари“ е частен случай на умението да потребяваш максимално². Умението да пазаруваш (евтино, качествено, разумно) е друг частен случай.** Една кратка разходка сред успешните рекламни лозунги би демонстрирала как стойността на потребителя се измерва със стойността на потребяването.

Умението да бъдеш самодостатъчен е необходимо условие за максимално потребяване. Противно на елементарната икономическа логика, цялата постановка, разигравана пред купувача, е отрицание на колективното потребяване. Призивите по правило са ориентирани в единствено число. Продуктите са създавани за индивидуална употреба. Дори продуктите, чието характер предполага колективна употреба – като праха за пране или футболната топка, се представят като средство за осъществяване на личните амбиции. Ако продуктът предполага колективизъм (например автомобил), той се ограничава в рамките на семейство-

то и строго разпределените роли в него.

Не може да се обвини РР като единствена причина за тази тенденция. Тя обаче е онова, което създава условия за нейното засилване. Все по-рядко икономиката налага коопериране на хората за удовлетворяване на първостепенните им нужди³. От друга страна колективното потребление пречи на максималното потребяване. Резултатът е общество от хора, които се чувстват най-сигурни, когато не се съобразяват с никого.

Независимостта се превръща във все по-широко изповядвана ценност. От една страна РР обуславя икономическата индивидуалност,

като позволява на държавите сравнително евтино да обезпечат физическото оцеляване на хората. От друга страна всяка привързаност към съществуване, което не е погледнато на капиталистическия начин на производство, бива наказвана от икономическата система. Поради това хората по-скоро се изживяват като независими рационални агенти, отколкото като същества, изначално съществуващи в сложни психологически и икономически отношения. Това отхвърляне на икономическата зависимост от колектива и заместването ѝ със зависимост от системата се пропагандира (и често се осъзнава от хората) като постигане на независимост.

Бих обобщил това явление – отслабването на едно множество ценности и утвърждаването на друго – като **криза на съзидателността**. Умението да твориш, усилията да създаваш нещо, което в същността си е полезно за хората, не е актуално. Много може да се пише по този въпрос. Може да се каже например, че повечето така наречени творци създават неща, предимно за да бъдат полезни на себе си. Може да се анализира разбирането за съзидателността при разните „аристократи“⁴ и да се сравни с разбирането на „посредствените“. Но според

мен на този етап не си струва да заблуждавам в прецизиране на понятията и изводите – по-важно е да предложим един, макар и повърхностен отговор на въпроса за бъдещето на обществото и ролята на анархистите в изграждането му.

Както отбелязва Константинов, РР бавно, но сигурно, води към „модерно подобие на робовладелската Римска империя“⁵. В тази „империя“ мнозинството от хората ще живеят от подаянията на държавата, а мнозинството от останалите ще работят като укротители на първите. Малкото „аристократи“, докопали се до стабилно място в управлението, ще използват обществото за свой интерес – като средство за забавление, като оръжие в борбата помежду си и като банка за генетичен материал за захранване на управляващата класа.

Може би това е твърде опростена версия на бъдещето, но **в основните си характеристики тя се повтаря, от както съществува държавата**. Нещо повече, тя отговаря на ценностите, които масово се изповядват в момента. С усложняването на производството ще дойде момент, в който всичките „плебеи“ няма да могат да обезпечат собствеността си хляб, в случай че „пат-

» » » продължава на страница 5

Друг възглед за анархокомунизма

ПРЕДСТАВЕН КАТО ПРОЕКТОПРОГРАМА НА СОЦИАЛНАТА РЕВОЛЮЦИЯ

» » продължава от страница 4

то от него преразпределение на трудовите ресурси между различните сектори на производството, услугите и науката в отделните области на страната и ангажирането на всички работоспособни членове на обществото в разнообразните трудови дейности, тоест, в крайна сметка – определянето на обема на общественонеобходимия труд и на сферите на неговото приложение с произтичащите от приетите решения скорости на развитие и степен на удовлетворяване на ежедневните нужди, трябва да бъдат приемани от мнозинството членове на обществото. Тази си функция те ще реализират в хода на дискусиите и вземането на решения от общите събрания на комуните. Сумирането и координирането на тези решения и определянето на това кой план следва да бъде приведен в изпълнение от цялата страна или отделни региони ще става на националните конгреси и конференции на Федерацията или отделните нейни съюзи, чиито делегати са снабдени от изпратилите ги комунни императивни мандати, отразяващи волята на мнозинството. Текущите промени и актуали-

зиране на перспективните планове, в зависимост от настъпилите през този период промени в редовно и открито информираното общественостно мнение на труженниците, ще се извършват винаги в същия порядък с помощта на същия механизъм отдолу-нагоре.

За свикването на национален конгрес за преразглеждане на даген перспективен план и внасяне на евентуални изменения са достатъчни постъпилите искания и основания на 1/3 от общите събрания на членуващите във Федерацията комунни.

9) В производствените единици, в научните звена и в общественостноползните служби на такава комунистическа икономика ще бъдат включени всички работоспособни членове на обществото. В тях, в зависимост от професионалната им подготовка, ще бъде изпратена цялата днешна армия от властници, пазванти, капиталисти, слуги и паразити. Включването на даген индивид или група в трудовия процес на стопанските единици е от компетенцията на службите по разпределение на трудовите ресурси към комуната и предприятията, които разполагат с цялата необходима за целта информация и са

длъжни да я предоставят на новопостъпващите труженници, а изключването им от тях е въпрос, който се решава от съответния трудов колектив.

10) Контролът над изпълнението на поетите трудови задължения от отделните индивиди се изпълнява от колективите, в които те работят, а контролът над производствените единици и техните колективи върху територията на комуната и равномерното и справедливо разпределяне на материалността им е прерогатив на съответния отдел по организация на труда към комуналния съвет, който се попълва от всички желаещи да участват в извънработно време във функциите на общественостно контрол. По подобен начин, въз основа на аналогични принципи, се организира общественостно контрол в рамките на цял клон от стопанството или върху всички групи производства, услуги и научна дейност за цялата страна.

11) Текущото организиране на трудовите процеси във всяка отделна единица се предоставя на нейния производствен съвет, чиито членове са избрани и сменяеми от колектива и по всяко време.

С оглед ефикасността в организиране на общата работа, нейното разпределение и регулиране на отношенията между отделните звена в технологичния процес, следва да се избират в производствения съвет специалисти и техници с по-голям опит. Противоярката срещу евентуални началнически рецидиви е постоянната възможност на общото събрание или това на даген цех, отдел, звено и т. н. да ги отзове и смени. От компетентността и волята на общото събрание на колектива са и въпросите за конкретното разпределяне и приложение на онази част от общественостните фондове на единицата, която се предоставя за подобряване условията, в които протича трудовият процес, за удовлетворяване на битовите и културни нужди на работното място, разпределянето на работните помещения, организирането на столове, библиотеки, забавления, почивки, ваканции и т. н.

Само с въвличането на всички в обсъждането и решаването на общите проблеми може да се разгърне свободната инициатива и разностранното творчество на труженниците, учейки се от собствения си опит и нужди на самоорганизиране и самоупра-

вление. Днешната апатия и бягство от всякакви обществени участия, задължения и решения е резултат от упражняването на властта, която смазва инициативата на поучинените, лишава ги от всякакви значително участие в решаването на собствените им въпроси и им отрежда ролята на впрегатен добитък. Затова, на днешното командване и началническо надзирателство ние противопоставяме неограничената свобода в разискванията, с равни права при вземане на решения и практикуването на взаимопомощта и взаимния контрол. Собственостните интереси и съзнателност на трудовите хора са гаранция за ефикасното и справедливо решаване на текущите проблеми и за изпълнение на задълженията от всеки член на обществото в рамките на колектива, в който той живее и работи.

12) Аналогичните въпроси по организация на производствените процеси в рамките на отделни клонове или на цялата икономика на страната, са дело на съответните национални конференции и конгреси на производствените съюзи) федерации/конфедерации. •

(следва)
Г. Константинов

Роботронната революция и ценностите

» » продължава от страница 4

рициите“ решат да им го отнемат. Поради стремежа към самостоятелност отделните хора ще стават все по-податливи на опитите да ги изпратят срещу ближните им с помощта на елементарни материални придобивки. Може би, когато трудът стане напълно излишен за мнозинството от хората и капиталистическите отношения се превърнат в откривена форма на власт, това ще тласне ценностната система на „плебеите“ в нова посока. Но това бъдеще все още е твърде далеч.

Никой не очаква движението към такова общество да бъде праволинейно. Докато се стигне до сравнително стабилно състояние, в системата ще настъпват кризи – войни, бунтове, размествания сред властниците. Отдавна изследван е фактът, че в хатичните системи сравнително слабо влияние на някакъв фактор по време на такава криза може да измени очакваното бъдеще в съвсем различна посока. И понеже обществото като институция, като установени социални и икономически отношения, е плод на поведението на хората, а тяхното поведение е пряко следствие от ценностната им система, аз твърдя, че това влияние трябва

да бъде упражнено върху ценностната система на хората. Ролята на анархистите не е просто да пропагандират и да практикуват отричането на властта. Почвата на всяко социално учение, на всяка (написана на хартия или подкрепена с щикове) институция е ценностната система на хората. И с изчезването на „съзидателността“ като ценност, с изгубването на желанието и самоувереността за творчество у хората, ние губим почвата под краката си.

Утвърждаването на нова ценностна система (безспорно, едва у малцина от малцината, до които нашите действия достигат) е много по-трудна задача от преразказването на анархистки легенди и плуенето срещу властта. Не е толкова подходяща за начесване на егото, колкото изгата на стражари и апаши. Но изглежда, че това е предизвикателството, пред което е изправен анархизмът на този етап. В годините на разцвет на анархизма почвата за солидарни действия е била подготвена от негърпимото битие на бедните и от личното достойнство, което им е останало; от практиките на сдружения извън държавата и ясното съзнание, че благата се създават колективно. Днес битието е сравнително по-гърпно-

мо, а достойнството е сравнително по-малко; сдружения извън държавата почти няма, а благата се създават все по-далеч от хората. Затова и гумите ни потъват в бламото или по-лошо – връщат се при нас окаляни до неузнаваемост. Ако искаме да сеем на плодородна почва, трябва да пресушим поне малка част от терена.

Не мисля, че започваме от нулата, нито пък че вървим срещу течението. Все още процесът на „лумпенизиране“ на ценностите не е приключил, освен това някои от промените могат да имат положителен ефект, стига да съумеем да го използваме. Например, заедно с отмиранията на образованието като ценност, отмира и стойността на държавните образователни институции в очите на хората. Това отваря място за по-съдържателни и по-свободни форми на образование. Желанието за икономическа независимост често се изправя срещу вездесещия бирник на държавата и поставя въпроса за други организации и институции, които да задоволят общественостните нужди. Наше задължение и единствена перспектива е да подготвим тези тенденции с практики, в които се демонстрират и изграждат нужните ни ценности. Когато държавното образование вони – да съз-

даваме образователни кръжоци. Когато някой издъхва в държавната икономика, да му предложим (може би бедна, но пък сигурна) алтернатива.

Не предлагам нищо ново – подобни практики (с пропагандна или с практична цел) са реализирани откак съществуват анархисти. Но в България, в този момент, сред анархистите такива практики липсват. Причината не е в липсата на идеи – няма нужда да откриваме топлата вода. Причината, сигурен съм, не е и в липсата на мераци – призивите за действие гърмят от всички страни. Остава да заключим, че причината е в липсата на качество⁶. Едно е да приказваш за комунизъм, да живееш с „барутни помисли“, съвсем друго е да практикуваш подобен живот заедно с други като теб. За да минем от гуми към дела, трябва, преди да приказваме, да опитаме да свършим нещо на практика. Не само да говорим за революция, а да я живеем. •

БЕЛЕЖКИ

¹ За това може да се съди и по различните статистически показатели – растящия дял на услугите и конкретно на рекламата в икономиката.

² Потребяването не е вредно. Вредно е превръщането му в средство за самопоказване и себеизграждане.

³ Ейбрахам Маслоу подрежда потребностите в пирамида: физиологични нужди, сигурност, принадлежност и др. Капиталистическият характер на обществото въкарва всякакви опити за колективизиране на битието в противоречие с потребността от сигурност (много по-лесно е един човек да се промъкне между канките, отколкото цяла група). Затова и нуждата от принадлежност (към някаква общност) трудно намира основа, на която да се заговори.

⁴ По Ницше или „Атлас“ на Айн Ранд. Изобщо имам предвид хората, които готолкоз добре си живеят на гърба на останалите, че им се струва, че светът съществува в тяхна чест.

⁵ Разбира се, приемам евентуалното настъпване на обстоятелства, които биха могли да спрат, забавят или ограничат развитието на РР – евентуална криза на енергийните ресурси, предел в приложимостта на изчислителните машини, ядрена война, екологична катастрофа и др. Не виждам сериозни признаци за скорошно настъпване на такива обстоятелства.

⁶ Мнозина определящи се за анархокомунисти лесно обещаваат, трудно изпълняват, обичат чистите сметки и задружните компании, но не обичат да смятат задружно. Чисто личностните качества понякога пречат на общите практики. Етикетът „анархист“ носи задължения за конкретно поведение – ако те противоречат на ценностите ти, по-добре си смени етикета.

Златко Костадинов

ТЕМА НА БРОЯ: ПЛАМНА ЛИ АРАБСКИЯТ СВЯТ?

Тунис и арабското „домино“

Въстанието, което започна в Тунис и е на път да обхване Арабския свят, не е „последният и решителен бой“, но е поредната вълна срещу увековечаването на социалното и интернационално статукво, желано от строителите на Глобалната империя на транснационалния капитал. Обстоятелството, че се разгаря в район, където се намират най-големите петролни залежи в света, и в страни, които са сред най-важните енергетични доставчици на „първия свят“ и на Европа на първо място, кара политици, финансисти, икономисти и журналисти да приковат вниманието си върху разгъващите се със светкавична скорост събития.

Всичко започва със самоzapалването на млад мъж в малък туниски град, останал без препитание поради бюрократично бездушие и полицейска бруталност. Местните протести се разгарят в цялата страна и намират най-силен отзвук в едноименната столица Тунис. Обявяването на протестиращите за „терористи“, полицейските репресии и намесата на спецслужбите в потушаването на демонстрациите само засилват съпротивата на народа и водят до побратимяването му с армията. Броят на жертвите е неус-

тановен, различни източници сочат от няколко десетки до стотици убити, труповете на много от тях, както и разстрелите с куршум в главата са разпространени по интернет. Има и разоръжени и линчувани полицаи. Едномесечните окървавени протестни демонстрации водят до бягството на доживотния президент Бен Али и членовете на семейството му от представяния от властта и рекламните туристически агенции като оазис на разцветта и спокойствието Тунис.

Сваленият от власт Бен Али (за когото казват, че е бил в Картаген нещо като Ал Капоне в Белия дом) е неменяем от 24 години туниски властник. Карриерата му на бивш военен, бивш шеф на туниската държавна сигурност и бивш вътрешен министър го улеснява през 1987 г. в организирането на преврата срещу предшественика му, първия диктатор и „баща на туниската нация“ Бургиба. Размахът на народния бунт, който сваля 74-годишния Бен Али от президентския престол, принуждава френските власти да обрнат гръб на покровителствания довчера техен приятел и колега му Саркози отказва да даде убежище на беглеца. Засега той намира подслон в средновековната монархия

Саудитска Арабия. Казват, че този съвременен Ал Капоне е съумял да изнесе със себе си тон и половина злато, оставяйки в Тунис над девет хиляди германски наемници и „специалисти“ от ЩАЗИ, с които е поддържал властта си през изтеклите две десетилетия. Някои от наемниците са заловени на територията на въстаниелата страна.

Опитите на привържениците на Бен Али да задържат властта най-напред с провокации и убийства от „неизвестни извършители“, а после и с комбинации, обещания и привличане на опозиционери в министерския съвет, претърпяват неуспех поради непримиримата съпротива на народа и за по-малко от 48 часа са сменени цели трима президенти, след като в течение на 55 години „освобождението“ от френските колонизатори Тунис е управляван само от двама души – Бен Али и Бургиба, присвоили си диктаторски пълномощия.

Истинските причини за бунтовното недоволство са безработицата, особено сред образованата младеж, инфлацията, поскъпването на хляба и груги храни от първа необходимост, бедността (половината от населението живее под нейния праг с по-малко от два долара дневно на човек), корупцията, алч-

ността и разточителността на властниците и най-вече отнетите права и свободи и пълният полицейски и съдебен произвол. По време на събитията затворниците на режима разбиват вратите и 11 000 от тях излизат на свобода. Гневът на демонстрантите се засилва особено от 53-годишната Лейла, съпруга на Бен Али, известна сред населението като „главнопазарувач на републиката“.

Какво ще се случи по-нататък зависи от организираността и капацитета на улицата да запази и засили натиска си върху продължаващите опити да бъде сформирано временно правителство, както и от забраната на партията на Бен Али, от окончателното разоръжаване на репресивните институции на неговата диктатура и от конфискацията на натрупаните от властниците богатства през периода на нескончаемото им господство и произвол.

Туниската „жасминена революция“ вече дава своите отражения върху народите от цялата Средиземноморска ивица от Мароко, Алжир, Либия, Египет, прехвърляйки Червеното море и пръскайки своите искри в Йордания, Йемен, Оман. Въдхновен от „жасминената“ революция, която лесно може да при-

добие мирис на барут, млади египтяни на свой ред организират протести за отбелязване на „деня на революцията срещу мъченията, корупцията, безработицата и бедността“, по време на които се самоzapалват няколко души пред парламента и министърския съвет. В продължение на две седмици не минава ден без нови подобни опити. Сблъсъците с полицията продължават и броят на убитите вече възлиза на стотици, а ранените са хиляди. Мубарак се „извини“ за убийствата и обеща да състави нов кабинет, очевидно не разбирайки, че този път не става дума за смяна на министър, а за отмяна на режима му. Армията досега не се е намесила и не се знае на чия страна ще застане. Страхът започва да се прехвърля в полицейските участъци и казарми. Проучвания, съобщени от медии, говорят, че броят на готовите да се самоzapалят в над 80-милионната страна надхвърля 100 хиляди души, а половината ѝ население живее с порцион, който е по-малък от получавания от робите през епохата на фараоните, записан в папирусите. Ще бъде прекрасно, ако стотиците хиляди разберат, че са напълно достатъчни, за да превърнат в прах и пепел

» » » продължава на страница 7

НОАМ ЧОМСКИ:

Египет – стандартно разиграване

Интервю на Ейми Гугман с Ноам Чомски

Чомски: Първо, това, което става, е поразително. Смелостта и всеотдайността на демонстрантите е забележителна. Каквото и да стане, това са мигове, които няма да се забравят и със сигурност ще имат дългосрочни последици – това, че преодоляха полицията, завзеха площад Тахрир, продължават въпреки организираните банди от поддръжници на Мубарак – организирани от властта да се опитат или да ги изтласкат, или да се стигне до ситуация, в която армията ще претендира, че е трябвало да се намеси, за да опази реда и след това да наложи някакъв военен режим или нещо подобно. Много трудно е да се предскаже какво ще стане. Но събитията са наистина поразителни и наис-

тина, навсякъде в Близкия Изток е това – в Йемен, Йордания, почти навсякъде има сериозни последици.

Съединените щати досега на практика следват стандартно разиграване. Многобройни са случаите, в които някой толериран диктатор е губил контрола или е бил на път да го изгуби. Има една стандартна схема – Маркос, Дювалие, Чаушеску – силно подкрепян от САЩ и Великобритания, Сухарто: продължаваме да ги подкрепяме колкото може по-дълго, а когато в един момент положението стане неудържимо – обикновено, когато армията се обърне на 180 градуса, претендираме, че по начало сме били на страната на народа, да забравим миналото и да направим необходимото да върнем старата система под ново име. Това е успявало или не е успявало в зависимост от обстоятелствата.

Това, предполагам, става и сега. Те чакат да видят дали Мубарак ще устиска, както възнамерява, и докато стиска, ще казват: „Трябва да поддържаме реда и закона, промяната в рамките на конституционно установения ред“ и така нататък. Ако не устиска, ако, да речем, армията се обърне срещу него, тогава ще минем към стандартното разиграване. Всъщност, един-

ственият ръководител, който има ясна позиция и е на път да стане – а може би вече и е – най-популярната фигура в региона, е министър-председателят на Турция Ердоган, той от самото начало говори съвсем ясно и открито.

Обама, много внимателно, не казва нищо. Мубарак ще се съгласи, че трябва да има „мирен преход“, но към какво? Нов кабинет, гребни поправки по конституцията – нищо съществено. Обама прави онава, което ръководителите на САЩ обикновено правят. Както казах, има стандартно разиграване: когато един толериран диктатор загати, опитай се да го закрепиш и чакай; ако на един етап това стане невъзможно, минавай на другата страна. САЩ играят изключително силна роля там. Египет от край време е вторият най-голям получател на военна и икономическа помощ от САЩ. Израел е най-големият. Самият Обама подкрепя силно Мубарак. На своята прословута реч в Каиро, която уж трябваше да звучи помирително с арабския свят, той каза: „Мубарак е добър човек. Направил е добри неща. Поддържа стабилността. Ще продължим да го подкрепяме. Той е наш приятел“ и все в този дух. Той е един от най-жестоките диктатори в региона и как човек може да вземе сери-

озно гумите на Обама за човешките права след това не е много ясно. Но подкрепата е много силна в дипломатическо отношение. Армията, самолетите, които летят над площад Тахрир, са американски самолети, разбира се. САЩ са от край време най-силният, най-непокланяемият и най-сериозен поддръжник на режима. Това не е Тунис, където основният поддръжник е Франция. Там те са основният виновник, но в Египет това са несъмнено САЩ и, разбира се, Израел. От всички страни в региона, Израел и, предполагам, Саудитска Арабия, са най-отявлените поддръжници на режима на Мубарак. Израелските ръководители дори изразиха своето негодувание, че Обама

не е подкрепил по-силно техния приятел Мубарак.

Аз лично не помня по-забележителен бунт в някой регион. Някои го сравняват с Източна Европа, но тук няма много място за сравнение. Първо, в този случай, няма аналог на Горбачов в САЩ или другите велики сили, поддържащи диктатурите. Това е огромна разлика. Друга такава е, че в Източна Европа САЩ и техните съюзници следваха изтърканя принцип, че е добре да има демокрация, поне донякъде, ако съответства на стратегическите и икономическите цели – тоест, приемлива е във вражеските райони, но не и в нашите. Това е отдавна установен принцип и той, разби-

» » » продължава на страница 7

ТЕМА НА БРОЯ: ПЛАМНА ЛИ АРАБСКИЯТ СВЯТ?

Тунис и арабското „домино“

» » продължава от страница 6

пел мафиотската държава на 83-годишния Хосни Мубарак, за който се носят слухове, че готви за свой наследник на президентския пост сина си.

Непрекъснато засилващият се народен гняв промени президентската програма и 46-годишният му син Гамал е счел за по-благоразумно да замине с частния си самолет, натоварен с 97 огромни кучара и 36 сандъка, без митническа проверка в посока за Лондон. Преди това е осуетен полетът на друг самолет за Амстердам, опитал се да изнесе нелегално от международното летище в Каиро 59 клочета злато и чували с чужда валута и ценности на стойност десетки милиони долари. Високопоставените плъхове напускат първи потъващия кораб. Само отечествените „Батета“, Женита, Владковци, Тошковци и тем подобни с антуражите, мутрите и пазвантите си продължават да пилеят необезпокоявани от никого наследството на Тато си, да „поемат вината с мезетата“ и да се гаврят нескончаемо с нашия „трудолюбив, храбър и героичен народ“, който се потрива, прави се, че не разбира какво става по другите паралели и меридиани, въздиша по „силната ръка“ и пита прос-

модушно „Ами какво да правим?“, очаквайки Крали Марко или някой Пиночет „да го оправи“.

Колегите на Бен Али, които имат сходни „проблеми“: кражба и злоупотреби с властта, корупция и полицейски произволи, са изправени лице в лице срещу лишените от перспективи образовани и безработни млади хора, които, благодарение на интернет, са добре осведомени и могат да се организират за провеждане на антиправителствените акции. Те наблюдават сега с растящ страх, а „обикновените“ араби от низините – с надежда – събитията в Тунис, които действат заразително на страните в региона от Мароко до Саудитска Арабия с Емиратите и шейхствата.

Председателят на Арабската лига Амр Муса е заявил, че ако не настъпят дълбоки промени във вътрешния живот, „туниският синдром“ ще погълне и обществата в страни като Алжир, Либия, Египет, Судан, Мароко и Йордания, в които живеят близо 200 милиона души.

Не по-малък е страхът на „великите царе Юдейски на капитала“ (Хр. Ботев) пред перспективата от едно сливане на арабския пожар с другите огнища в Азия от Ирак, Иран, Афганистан, Пакистан и петте мюсюлмански републики

на бившия СССР. Ако това се случи, те ще имат срещу себе си един милиард души, население колкото две Европа и хиляди „Ал Каиди“ от сблъсъка с които може да се очаква всичко, включително и краят на днешното интернационално и социално статукво.

Туниската „жасминена“ революция, която както изглежда по всичко е само началото на бурята в арабския свят, започва спонтанно, без всякакви външни намеси, от недоволните, но неорганизираните народни маси. Досега няма никакви сведения за участие в нея на дълго използваните като плашило „Мюсюлмански братя“. Как ще завършат тези революционни събития зависи от самоорганизирането и солидарността на народите в региона, срещу което ще се противопоставят най-енергично силите на старите режими, оглавявани от дългогодишни диктатори, и от техните покровители от „първия свят“. Тези от нас, които не желаят да разберат ролята на организацията в развиващата се по свои закони революция, трябва да следят внимателно събитията в Северна Африка и Близкия Изток, за да извлекат необходимите уроци и да проумеят налагащите се поуки от тях. •

Георги Константинов

ФАКТИ И ЦИФРИ

Искрата „Тунис“

На пръв поглед Тунис е доста благополучна страна. Смята се, че 60% от 9-милионното му население спадат към „средната класа“; никъде другаде, освен в Турция, жените не са толкова еманципирани; образованието, за което се харчат до 30% от данъчните приходи, е безплатно и общодостъпно. За сравнение 68% от 80-те милиона египтяни живеят под или на чертата на бедността. 96% от територията на Египет е пустиня, а Каиро е градът с най-висока плътност на населението в света.

Двете страни разчитат основно на туризма, на гурбетчийството, на селскостопанския износ, а производството на петрол е незначи-

телно спрямо Алжир, Либия, Кувейт и Саудитска Арабия. Световната криза предизвика свиване в тези области. Започнаха да растат цените на хранителни продукти, нарасна безработицата.

Всички арабски страни се характеризират с икономики, базирани върху ограничен брой отрасли, предимно добив на суровини. Всички те се управляват от авторитарни режими, семействата на президентите и шейховете владяват огромни богатства, упражняваната от тях власт дава привилегии на бюрократи, верни на режима военни и бизнесмени, ограничава свободата на словото и други граждански права. •

Шаркан

НОАМ ЧОМСКИ:

Египет – стандартно...

» » продължава от страница 6

ра се, рязко разграничава двата случая. Всъщност, що-годе смислено сравнение може да има с Румъния, където Чаушеску, най-свирепият от диктаторите в региона, беше силно поддържан от САЩ до самия край. Чак когато беше свален и убит, администрацията на първия Буш заигра по обичайните правила: направи се, че е била на страната на народа, че е била против диктатурата и се опита да уреди продължаването на близките отношения.

Тук обаче нещата са съвсем различни. Никой не знае до какво ще се стигне. Проблемите, които протестиращите се опитват да решат, са с много дълбоки корени – те нямат лесно решение. Има ужасна бедност, репресии, липса не само на демокрация, но и на сериозно развитие. Египет и другите страни от региона току-що претърпяха период на неолиберализъм, който доведе до растеж на хартия, но с обичайните последици: висока концентрация на огромно богатство и привилегии, ужасно обедняване и безпътница за огромната част от населението.

Още през 1958 година президентът Ајзенхауер изразява своята загриженост за нещо, което нарича кампания на омраза срещу нас в арабския свят. Това е вътрешна

дискусия, наскоро разсекретена. Тази кампания не се води от правителствата, а от народа. Това е забележително, защото две години по-рано той се намесва със сила срещу опитите на Израел, Великобритания и Франция да окупират част от египетската територия. Ајзенхауер очаква, че това ще доведе до огромна вълна от проамерикански настроения и това наистина се случва, но за кратко, защото след това неговата политика продължава по старому. Да не забравяме, че по това време Ајзенхауер следва политика на изчерпване на местните запаси в САЩ в интерес на производителите на петрол в Тексас, вместо купуване на много по-евтиния петрол от Близкия Изток. Тази политика се води от края на 50-те години на миналия век и продължава близо 15 години. Тогава не става дума дори за купуването на петрола от Саудитска Арабия и другите страни от региона, а за поддържането на свирепи диктаторски режими, в блокиране на демокрацията и развитието с една единствена цел – запазването на контрола върху природните и енергийни ресурси на земята. Това, според доклада на Националния съвет за сигурност тогава, поражда тази кампания на омраза срещу САЩ и тези заключения са напълно валидни и днес. •

3 февруари 2011

ПРЕЗ ОЧИТЕ НА АРАБИТЕ

А сега накъде, Египет?

Интервю на Фарук Сулехрия с арабския учен и антиглобалист Жилбер Ашкар

Мислите ли, че обещанието на Мубарак от 1 февруари да не оспорва следващите избори предсказва победа за движението или беше просто номер да залъже масите преди ожесточеното нападение на следващия ден от поддръжниците на Мубарак срещу демонстрантите на площад Тахрир?

Египетското народно въстание срещу режима достигна своята първа кулминация на 1 февруари, което принуди Мубарак да обяви същата вечер някои отстъпки. Това беше признание за силата на народния протест и ясно отстъпление от страна на самодържеца, което дойде заедно с обявената готовност от страна на правителството да преговаря с опозиция-

та. Отстъпките наистина бяха сериозни за такъв авторитарен режим и свидетелстваха за мащабите на народната мобилизация. Мубарак дори обеща да ускори съдебните дела срещу изматите, извършени на предишните парламентарни избори.

Той обаче гаде ясно да се разбере, че не е склонен на нищо повече. С твърдата подкрепа на армията той се опитваше да успокои масовото движение, а също така и Западните сили, които настояваха да реформира политическата система. С изключение на оставката, той удовлетвори някои от основните искания, които египетското протестно движение първоначално формулира в началото на своята борба на 25 януари. Движението обаче се радикализира след този ден до точка, в която нищо друго освен оставка на Мубарак нямаше да го задоволи, а мнозина в движението дори настояваха той да бъде изправен на съд.

Нещо повече – всички основни институции на режима са вече отхвърлени от движението като нелегитимни – както изпълнителната, така и законодателната власт, т.е. парламентът. В резултат на това част от опозицията настоява председателят на конституционния съд да бъде назначен за изпълняващ

длъжността президент, който да организира избора на учредително събрание. Други искат дори национален комитет на опозиционните сили, който да контролира предаването на властта. Разбира се, тези искания предсказват радикална демократична перспектива. За да се наложи такава цялостна промяна, масовото движение трябва да прекърши или да дестабилизира гръбнака на режима, тоест египетската армия.

Искате да кажете, че египетската армия подкрепя Мубарак?

Египет – дори в по-голяма степен от подобни страни като Пакистан или Турция – е по същество военна диктатура с цивилна фасада, която също е пълна с хора, дошли от армията. Проблемът е, че голяма част от египетската опозиция, като се започне от „Мюсюлманско братство“, насажда илюзии за армията и нейната прокламирана „неутралност“, ако не и „доброжелателност“. Те представят армията като честен посредник, а истината е, че армията като институция изобщо не е „неутрална“. Ако тя не е използвана още да смаже движението, то е само защото Мубарак и генералният щаб не считат за необходимо да прибегнат до такъв ход, ве-

» » продължава на страница 8

А сега накъде, Египет?

» » продължава от страница 7

роятно защото се опасяват, че войниците няма да бъдат склонни да извършат погрми. Затова режимът прибегва вместо това до гирижирани контрадемонстрации и нападения на биячи срещу протестното движение. Режимът се опита да режисира някакво подобие на граждански конфликт, да представи Египет като разкъсан между два лагера, с което да обоснове намесата на армията като „арбитър“.

Ако режимът беше успял да мобилизира значително контрадвижение и да провотира по-сериозни сблъсъци, армията можеше да се намеси, да каже: „Играта свърши, всички по къщите“, като обещае да изпълни ангажиментите на Мубарак. Подобно на много други наблюдатели, аз се опасявах през последните два дни, че този тактически ход може да успее да отслаби протестното движение, но огромната мобилизация на „деня на заминаването“ е окуражителна. Армията ще трябва да направи повече и по-значителни отстъпки пред народното въстание.

Когато говорите за опозиция, кои сили включва тя? Разбира се, ние слушаме за „Мюсюлманско братство“ и Ел Барадеи. Има ли и други участници като леви сили на пример, профсъюзи и пр.?

Египетската опозиция включва огромно множество от сили. Има партии като Уафд, които са легални и представляват нещо като либерална опозиция. След това идва „сивата зона“, заета от „Мюсюлманско братство“. То няма легален статут, но е толерирано от режима. Цялата му структура е явна, то не е извън закона. „Мюсюлманско братство“ определено е най-голямата сила в опозицията и то с огромна преднина пред останалите. Когато режимът на Мубарак под натиск от САЩ предостави известна свобода на опозицията на парламентарните избори през 2005 г., „Мюсюлманско братство“ – със своите явни се като „независими“ кандидати – успя да вземе 88 депутатски места – т. е. 20%, въпреки всички пречки. На последните избори през ноември и декември, след като режимът на Мубарак реши да затвори вратичките, които беше отворил през 2005 г., „Мюсюлманско братство“ почти изчезна от парламента и изгуби всичките си места освен едно.

От силите вляво най-голяма е партията Тагаму, която се радва на легален статут и има петима депутати. Те изповядват идейното наследство на Насър. Комунистите заемат видно място в нейните редици. По принцип е реформистка лява партия, която не се счита за заплаха за

режима. Напротив, няколко пъти се оказва доста услужлива към него. В Египет има някои левичарски настритки и радикални леви групи – малки, но жизнени и много активно участващи в масовото движение.

Следват движенията на „гражданското общество“ като Кефая – коалиция от активисти на различни опозиционни сили, възникнали в солидарност с Втората палестинска Интифада през 2000 г. Тя по-късно се обяви против агресията срещу Ирак и след това се прочу като демократично движение с кампанията срещу режима на Мубарак. От 2006 до 2009 г. в Египет се разгърна вълна от работнически акции, включително няколко впечатляващо масови стачки. В Египет няма независими профсъюзи с едно или две съвсем нови изключения, родени в резултат на социалната радикализация. Голямата част от работническата класа не се радва на автономно представителство и организация. Опит за обявяване на обща стачка на 6 април 2008 г. в солидарност с работниците доведе до създаването на младежкото движение „6 април“. Сдружения като него и Кефая са кампанийно-ориентирани групи, а не политически партии и включват хора с различна политическа обвързаност, както и необвързани активисти.

Когато Мохамед Ел Барадеи се завърна в Египет през 2009 г. след третия си мандат като ръководител на Международната агенция за атомна енергия, с нараснал авторитет след Нобеловата награда за мир през 2005 г., около него се събра либерално-лява коалиция, а „Мюсюлманско братство“ зае хладна, сдържана позиция. Мнозина от опозицията видяха в лицето на Ел Барадеи силен кандидат с международен авторитет и връзки, съответно убедителен съперник в евентуална президентска надпревара срещу Мубарак или неговия син. Така Ел Барадеи стана обединяваща фигура за голяма част от опозицията, която презгрупира както политическите сили, така и отделните личности. Те формираха Националната асоциация за промяна.

Цялото това множество от сили участва до голяма степен в сегашното въстание. Огромното мнозинство от хората на улицата обаче не е обвързано политически. Това е мъгъщо отприщване на негодуването от живота в един деспотичен режим, подхранвано от влошаващите се икономически условия при рязко увеличаване на цените на стоки от първа необходимост като храна, гориво и електричество, при потресаваща безработица. Такова е положението не само в Египет, но и в голяма част от

региона и затова пожарът на бунта, започнал в Тунис, се разпростря толкова бързо в много арабски страни.

Ел Барадеи наистина ли е популярен, или е нещо като Мир-Хусейн Мусаби на египетското движение – опитва се да смени някои фигури, като запази режима?

Първо, не съм съгласен с такава характеристика за Мусаби. Наистина, Мир-Хусейн Мусаби не искаше да „смени режима“, ако под това разбираме социална революция. Но в Иран определено имаше сблъсък между авторитарните сили в обществото, водени от тайната полиция Пасгаран и представявани от Ахмадинежад, и останалите, обединени около либералната реформистка перспектива, представлявана от Мусаби. Това беше наистина сблъсък за вида на „режима“ в смисъла на модела на политическо управление.

Мохамед Ел Барадеи е истински либерал, който иска неговата страна да премине от сегашната диктатура към либерален демократичен режим, със свободни избори и политически свободи. Ако такава голямо множество политически сили е готово да си сътрудничи с него, то е, защото виждат в него най-убедителната либерална алтернатива на съществуващия режим – човек, който няма свой организиран електорат и следователно е подходящ като символ на една демократична промяна.

Ако се върнем към вашата аналогия, той не може да се сравни с Мусаби, който е член на иранския режим, един от водачите на Ислямската революция от 1979 г. Мусаби има свои последователи в Иран, преди да се изяви като водач на масовото протестно движение през 2009 г. В Египет Ел Барадеи не може да играе – и не претендира да играе – подобна роля. Той е подкрепян от голямо множество сили, но нито една от тях не го счита за свой водач.

Първоначалното сдържано отношение на „Мюсюлманско братство“ към Ел Барадеи се дължи отчасти на факта, че той няма религиозен уклон и е твърде светски тип за техните вкусове. Освен това „Мюсюлманско братство“ през годините изгради двусмислени взаимоотношения с режима. Ако те бяха подкрепили напълно Ел Барадеи, щяха да си стеснят полето за преговори с режима на Мубарак, с когото от дълги години се пазарят. Режимът им предостави голяма част от социокултурната сфера, един от примерите за което е нарастващата ислямска цензура в културата. Това беше най-лесният начин за режима да укроти Братството. В резултат на това Египет изгуби голяма част от светския си облик, постиг-

нат при Гамал Абдел Насър през 50-те и 60-те години на миналия век.

Целта на „Мюсюлманско братство“ е да осигури демократична промяна, която ще му даде възможност да участва в свободни избори – парламентарни и президентски. Моделът, който те иска да възпроизведат в Египет, е този на Турция, където процесът на демократизация се контролира от военните, а армията остава основен стълб на политическата система. В Турция обаче този процес отвори пространство, което позволи на АКП, ислямска консервативна партия, да печели избори. Те не се стремят да премахнат държавата, поради което ухажват военните и избягват всякакви жестове, които биха настроили армията срещу тях. Те следват стратегия на постепенно вземане на властта – не са радикали.

Запагните мегии намекват, че едно демократизиране на Близкия Изток ще доведе на власт ислямските фундаменталисти. Видяхме триумфалното завръщане на Рашид Ал-Гануши в Тунис след дългогодишно изгнание. „Мюсюлманско братство“ вероятно ще спечели едни свободни избори в Египет. Как ще коментирате това?

Аз бих обърнал въпроса. Бих казал, че именно липсата на демокрация доведе до това религиозните фундаменталистки сили да заемат такъв широк периметър. Репресиите и липсата на политически свободи значително намалеха възможностите на левите, работническите и феминистките движения да се развият в една среда на все по-голяма социална несправедливост и икономически упадък. В такива условия най-лесният начин за изразяване на масов протест се оказва онзи, който използва най-достъпните и най-открити канали. Така в опозицията взеха връх силите, изповядващи религиозни идеологии и програми.

Ние се стремим към общество, в което такива сили могат да защитават своите възгледи, но в откритата и демократична идеологическа конкуренция между всички политически течения. За да могат да се върнат обществата в Близкия Изток на пътя на светския политически живот, към критичното народно недоверие към политическото експлоатиране на религията, което преобладаваше през 50-те и 60-те години на 20-ти век, те трябва да получат онова политическо образование, което може да се постигне само с дългосрочно упражняване на демокрация.

Наред с всичко това, ролята на религиозните партии е различна в различните стра-

ни. Вярно е, че Рашид Ал-Гануши беше посрещнат от няколко хиляди души при пристигането си на летището в Тунис. Но неговото движение Нахда има много по-слабо влияние в Тунис, отколкото „Мюсюлманско братство“ в Египет. Разбира се, това отчасти се дължи на факта, че Нахда пострада от сурови репресии през 90-те години на миналия век, но също така се дължи и на това, че туниското общество е по-малко податливо от египетското на религиозни фундаменталистични идеи поради по-силното Западно влияние и по-високото образование, както и поради историята на страната.

Няма съмнение обаче, че ислямските партии станали основните сили в опозицията на досегашните режими в целия регион. Ще бъде необходим продължителен демократичен процес, за да се промени посоката на вятъра от преобладаващата вече повече от три десетилетия. Алтернативата е алжирският сценарий, при който изборният процес беше блокиран от армията с военен преврат през 1992 г., което доведе до опустошителна гражданска война, чиято цена Алжир все още плаща.

Поразителният изблик на демократични стремежи сред арабските народи през последните седмици наистина е окуражителен. Нито в Тунис, нито в Египет или някъде другаде народните протести не бяха плод на религиозни програми и дори не бяха водени основно от религиозни сили. Това са демократични движения, проявяващи силно желание за демокрация. Проучванията на общественото мнение вече дълги години показват, че демокрацията като ценност заема много високо място в страните от Близкия Изток, противно на традиционните „ориенталски“ предразсъждения за културната „несъвместимост“ на мюсюлманските страни с демокрацията. Сегашните събития доказват за пореден път, че всяко едно население, лишено от свобода, накрая ще се вдигне на борба за демокрация, независимо към коя „културна сфера“ принадлежи.

Независимо кой ще се кандидатира и ще спечели бъдещите свободни избори в Близкия Изток, срещу себе си ще има едно общество, в което жаждата за демокрация наистина е станала много силна. Ще бъде доста трудно за всяка една партия – независимо от нейната програма – да злоупотреби с тези стремежи. Не казвам, че е невъзможно, но една от съществениите последици от сегашните събития е, че народните стремежи към демокрация получиха мощен тласък. Те създават идеалните условия за левичката да се възстанови като алтернатива. •

4 февруари 2011 г.

94 ГОДИНИ ОТ ФЕВРУАРСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Руската февруарска революция, 1917

по материали от книгата на Всеволод Волин „Неизвестната революция“

Смазаната революция от 1905 г. бележи известни постижения: спонтанно и безпартийно възникване на работнически Съвети за самоуправление, рухването на мита за „добрия цар“, започването на парламентарния живот в Русия. Всичките тези фактори, продължили революцията в съзнанието на масите, подготвят условия за социалния взрив през 1917 г. Първата световна война предоставя на масите оръжие и повод да го използват.

В началото на 1914 г. управляващите умело дирижират военно-патриотичната истерия. Но селячеството тихомълком прави простата прагматична сметка: ще се бием, а после ще си поискаме по заслуги своето – земя, права, свобода.

Неуспехите на фронта и неефективното управление на ресурсите в тила хвърлят страната в жестока криза. Даже възникналите по инициатива на патриотичните среди неправителствени организации за съдействие на армията срещат бюрократични спънки. Това, наред с чиновническите злоупотреби със снабдяването на войската, предизвиква слухове, че царската фамилия е в таен сговор с немците. Без оглед на политическите симпатии,

недоволството от царизма е всеобщо.

През януари 1917 г. Петроград изпитва недостиг на гориво и стоки от първа необходимост. В близкото обкръжение на цар Николай II започва да се говори, че страната няма повече нито морални, нито материални сили да води военни действия. Правителството обаче упорито игнорира фактите и по навик залага на репресиите, за да овладее положението.

На 24 февруари (стар стил) в Петроград избухват гладни бунтове. Тълпи изпълват улиците, хората скандират: „Дайте ни хляб или по-добре ни застреляйте!“ Войниците с нежелание се подчиняват на заповедите да усмиряват недоволните, а и офицерите не настояват. Но тук-там полицаи и казаки убиват няколко души от протестиращите.

Чашата прелива, когато сутринта на 26 февруари е обявено разтурянето на Четвъртата Дума. Предишните три са били разпускани заради прекалената им опозиционност, като всеки път е променен избирателният закон, докато не се стига до последния парламент, сметнат от царското правителство за достатъчно послушен. При все това известието за разтурянето води до ескалация

на недоволството, към протестите се присъединяват и войниците. Манифестантите започват да викат „Долу царя!“, поведението им става все по-решително: атакуват полицията, строят барикади, подпалват няколко административни сгради, сред които Съдебната палата. Междувременно доскоро покорната Дума заявява, че няма да се подчини на указа за нейното разпускане.

Решаващият ген е 27 февруари. Военният гарнизон застава на страната на народа, влиза в схватка с полицията и заема няколко ключови места в града. Въодушевените тълпи се събират около Таврическия дворец, където заседава Думата, и уведомяват депутатите, че ги признават за легитимна власт. Стреснатите „народни представители“ съставят Временно правителство.

Железничарите отказват да превозват войски към Петроград, войниците пък и не горят от желание да бранят режима. Част от тях се връщат на фронта, друга част дезертират, запазвайки оръжието си. Николай II абдикира.

По този начин, без предварително планиране, без участие на партии, единствено по инициатива на народните маси се извършва най-важни-

ят социален преход в руската история.

Временното правителство (всъщност те са три от февруари до октомври същата година) е съставено от представители на имотните класи, които вече са постигнали целите си. Пред него стоят три неотложни задачи: войната; аграрният въпрос; свикване на Учредително събрание, призовано да реши съдбата на страната.

Новата власт обаче изчаква уталожване на революционната вълна, защото радикално настроени делегати на Учредителното събрание биха застрашили интересите на буржоазията. Руската буржоазия не може да продължи войната, нито смее да я спре, за да не изгуби благоволенieto на богатите съюзници от Антантата. Аграрният въпрос се решава сам – селяните вече завземат земята и не желаят да слушат за откупването ѝ от помещиците. „Малко ли са я откупили нашите деди, докато са били крепостни роби?“ – питат те с негодувание. Политиката на Временното правителство рязко се разминава с очакванията на народа.

В страната обаче няма масово, организирано работническо и още по-малко селско движение. Поради това маси-

те се оказват податливи на партийни влияния. Във възстановените Съвети на работниците надмощие вземат именно партийни активисти. Петроградският Съвет се превръща в паралелно правителство, което координира сравнително автономните провинциални Съвети. Временното правителство няма друг изход, освен да се примири с двувластието, като търси начини да си върне контрола. То тайно подкрепя поход на реакционни военни срещу Петроград. В отговор Съветите свикват доброволни отряди, които оказват съпротива и осуетяват намеренията на реакционерите. Официалната власт спечелва омазата на народа.

От ситуацията се възползват болшевиките, те нямат намерение да доведат революцията до нейния логичен завършек – радикална социална промяна. За разлика от 1905 г., анархисткото движение вече набира сили. Именно с неговите лозунги болшевиките побеждават през октомври 1917 г. – и победата им води до печално известните последици: революцията е удушена от „революционери“, които не се отказват от гържливостта като инструмент за налагане на своите възгледи. •

Шаркан

75 ГОДИНИ ОТ ИСПАНСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Уроците на гражданската война

ТРИ ИНТЕРВЮТА ПО СЛУЧАЙ 75 ГОДИНИ ОТ ИСПАНСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Интервю с Диего Абаг де Сантилиан

Какво си спомняш за 19 юли?

Първо трябва да кажа, че ние знаехме за предстоящия бунт на военните. Дяц Сандино беше шеф на летището край Барселона. Няколко дни преди 19 юли той обисква един офицер, който тръгваше за Майорка, и намери в него доказателството за конспирацията. Попита ни какво да прави и ние го посъветвахме да предупреди републиканското правителство, за да вземе необходимите мерки. Дяц Сандино замина за Магрид, където го заплашиха с арест и му казаха, че е манипулиран от лудите анархисти, че армията не може да въстане срещу републиката и прочее глупости. След завръщането си в Барселона разбра, че е предаден и поиска от нас защита, която му осигурихме веднага. Наши хора, които той въоръжи, поеха охраната на летището. Това можеше да обясни факта, че през следобед на 19 юли самолети прелетяха над казармата Атаразанас, но испанците бомбиха пагнаха на 600 метра от целта. Прекарахме дни и нощи преди уречения ден в подготовка на нашия отговор срещу фашистките бунтовници. На 17 юли президентът на Ката-

лония Компанис, който навярно е размишлявал за събитията от октомври 1934 г., поиска среща с делегация на СНТ и ФАИ. Отидохме, за да видим какво ще ни предложи. Трябва добре да се разбере, че бяхме изцяло лишени от средства. Този, който имаше пистолет, беше цар. С Компанис размяната на мнения беше повече от ясна. Дискусията се водеше най-вече от Гарсия Оливер. Нямам спомен аз и Дурути да сме казали нещо важно.

– Имаме нужда от оръжие – започна Гарсия Оливер.

– Властта няма друго, освен това, с което са въоръжени силите на реда. Не можем да ги разоръжим – отговори Компанис.

– Ние сме единствените, които могат да победят, но нямаме оръжие. Нашите оръжия бяха разрушени от вашите сили.

Очевидно Компанис беше впечатлен. Дурути, чиято репутация беше широко известна, беше прекарал лоши дни и нямаше особено привлекателен вид. Когато Компанис разбра, че и представител на ФАИ ще присъства на срещата, той сигурно е очаквал да види някакво още по-страшно чудовище от Дурути. Моего присъствие го успокои. В края на срещата се обърна към мен: „Слушай, ден и нощ ще бъда до телефона. В слу-

чай на нужда, не се колебай да ми телефонираш“. Накратко, получихме доверието му, но нищо повече.

Имаше и други опити да намерим оръжие. В Цивилната гвардия (Жандармерията) генерал Арангурен ни прие – мен, Аскасо и Дурути, – но не получихме нищо. А те имаха всичко, което ни липсваше. Когато излизях от щаба им, един офицер от авиацията се насочи към мен: „Знам, че вечерта тук беше доставено леко стрелково оръжие, да идем да го потърсим!“ Нямахме никой. Претърсихме етажите, разбихме няколко брави и наистина намерихме оръжейна с 200 пистолета. Ако Аскасо и Дурути бяха останали, можехме да вземем всичките, но сам взех колкото можах: 30-40 пистолета и няколко кутии боеприпаси. Добре че ме познаваха, иначе щяха да ме лишат от моето съкровище. Вече се беше зазорило на 19 юли. Битката се завърза след това.

Какви впечатления си съхранил?

Мога да гарантирам, че никой боец на СНТ не остана у дома си. Всички бяха на улицата, на поста си. Дори безсилни, защото не бяха въоръжени, всички бяха тук в очакване. Един народ се надигна и го стори, защото ние бяхме тук, легендарният Дурути

беше тук, в първата редица. Имахме влияние и народът ни подкрепи. Това беше нашата битка, но в един момент народът пое инициативата, без каквото и център да му диктува някаква линия на поведение. Един пример: видях артилерийска колона фашисти да пристига и да изненадва 10-12 наши бойци. Те бяха в капан и не можеха да отстъпят. Скриха се зад една порта и щом колоната отмина, изненадващо завзеха последния топ, обърнаха дулото му и започнаха да обстрелват колоната. Тежките оръжия се превземаха с такива атаки. Без заповеди, без съвети и предварителни планове. Народът пое сам инициативата и това беше нещо изключително. В Магрид и другата ставаеше същото. Военната отбрана на Магрид беше невъзможна. Магрид трябваше да падне, но един цял народ отхвърли фатализма, съпротивляваше се напук на всякакви тактически и стратегически закони. Това се случи в Испания, защото в недрата на народа анархистическото движение го импулсираше.

Как се организира Централният комитет на антифашистките милиции на Каталония?

В Барселона, след двудневни битки и много безсъние, трябваше да се организира

хаосът. Градът беше надолу с главата, без транспорт и всичко беше затворено. Първата ни задача беше да пуснем в ход фабриките и транспорта. Капиталистите и групите началници в повечето случаи бяха избягали. Работниците създадоха фабрични комитети и организираха производството. В транспорта също. Тук нямаше никакви заповеди. Спонтанно, работниците, както и селяните вземаха решенията, които бяха наложителни.

Идеята за организиране на Централния комитет на милициите се роди по същия начин на улицата от въоръжения народ. СНТ беше сама в състояние да ги накара да функционират, но тя действаше внимателно, като гаде същото числено присъствие в Централния комитет на социалистическия синдикат УХТ. Когато ги информирахме за това си решение, те не дойдоха и казваха: „Защо? Вие имате смазващо мнозинство“. На което Гарсия Оливер отвърна: „Тук да, но другите ние ще бъдем в малцинство, а вие ще сте мнозинството. Надяваме се да постъпите по същия начин“. Прилагането максимално работническата демокрация, това беше неоспорим факт. •

(следва)

Превод Георги Константинов

ЗА КАКВО СЕ БОРИМ

За харамите, разбойниците и другите криминали и лумпени

В една от дискуссионните статии „за революционния потенциал“ бяхме писали: *„На разбойниците, които също са класово стратифицирани, и на гребните престъпници не трябва да гледаме като фарисея на митаря. Те са социален продукт и жертва на „легалния свят“. В затворите или вън от тях, си заслужава да се положат усилия за спечелването им за каузата на революцията“.*

В отговор на този пасаж, един от нашите приятели отговори във форума така: *„Няма смисъл да обяснявам специфичния характер и произхода на престъпността в тоталитарните общества. Накратко – криминалите и лумпените са „дружеска класа“ на управляващата и я подпомагат в терора над народа с други средства. Кристален пример в това отношение е СССР. (NB: Солженицин!) В посттоталитарните общества картината е същата. Робин Худ е мит. Криминалите престъпници, дори на най-ниско ниво, са отрепки, които не само не могат да бъдат наши съюзници, но напротив“.*

Този отговор е демонстрация на някакъв нов „полицейски анархизъм“, подобен на лениновия „военен комунизъм“. За това свидетелства и използваният речник: „криминалите и лумпените“ са „дружески класа на управляващата“, нейни

„помощници в терора над народа“, „отрепки“ и т. н.

Няма да влизаме в полемика, само ще уточним, че не сме говорили за **организираната от държавата престъпност**, която е продължение на **институционализираната и представлява петата власт в „посттоталитарните“ общества**. В „тоталитарните“, тя е **интегрална съставка на диктатурата**. Нашата теза, от Бакунин до днес е била и е, че така наречените престъпници са жертви на едно престъпно общество (тоталитарно или посттоталитарно), което не може да намери друго решение на пораждащите от него престъпления, освен репресиите, затворите и екзекуциите на своите жертви. От тук, а не от насажданите полицейски понятия за „морал, ред и законност“, произтича нашата философска, програмна и практическа позиция спрямо „престъпността“, „криминалите“, „лумпените“, тяхната „вина“ и нашето решение на проблема **преди, по време на и след социалната революция**.

Спираме, но въпросът остава открит за дискусия. Тук предоставяме думата по него на анархиста Соколов от погответяните за печат мемоари на Петър Манжуков, **„Предвестници на бурята“** в пет части. •

Г. Константинов

Откъс от II част, „В четата на Гоце“:

Ний продължаваме да вървим напред и да слизаем надолу. Внезапно нашите факли се появяват под нас, някъде галече – те са се отразили в тихата повърхност на езерото, над което сме увиснали, щръкнали върху изгадения зъбер на скалата. Кръсто Зарев, който като млад харамия е влизал и е скитал много пъти в пещерата на Боздаг, застанал при края на зъбера, разправя:

– Вътре из Боздаг има много езера, различни по големина и на различни височини. Аяна, буйният извор източно от Серес, който може да кара воденица с няколко камъка и който блика из Боздаг почти на еднакво равнище в Серското поле; водата, която хлуе от планината при манастира „Св. Иван Прогромос“, северозападно от село Карликкьой, на повече от 250 метра по-високо от Аяна; и много други води около Боздаг водят началото си от подземните езера на тая планина...

– Каква тиха и спокойна е водата в езерото! – забелязва Мерджанов – нито една вълна, никаква бръчка по нея!

– Заприщана между тези скали, тя е спокойна като душата на човечеството, обгърнато на многостранното и многовековното робство! – отговаря Соколов; и той про-

дължава гласно своята мисъл: – Но в това спокойствие на тия две стихии – на водата и на човешката душа – дремят елементите на буйни и стремителни движения: възглената киселина, разтворена във водите на тези езера, и нагонът за свобода, загнезден в човешката душа.

Възглената киселина бавно, неуморно дълбае скалата, отваря пукнатини в нея, обръща пукнатините в цепнатини, разширява тия последните в улеи, през които с течение на времето тая спокойна вода ще нахлуе, за да прояви скритата в нея енергия, равна на нейната тежест, умножена с ускорението, когато пада отвесно, и с коефициента на търкането, когато се стича по наклонена площ... И това никому ненужно спокойствие на скованата между скалите вода ще се превърне в движение, което ще бъде използвано от човека, за да движи воденични и фабрични колела, а от животните и растенията – за поддържане на техния живот... Защото и самият живот не е нищо друго, освен движение...

Нагонът за свобода, загнезден в човешката душа, безсмъртен като човечеството, потискан от суеверията на властта и държавата, бавно, неуморно разяжда веригите, които сковават човешкия дух. Той прави пукнатини

в сградата на робството – това са първите личности, озарени от духа на свободата: Мойсей, Исус, Манес, поп Богомил, Абелар, българските хаїгути, македонските харамии, разбойниците. Тия пукнатини растат, стават цепнатини – това е Жакерията във Франция, това са въстанията в Гърция, Сърбия, България; крепителството на робството – държавата и властта – запушват цепнатините, потушават въстанията с кръв и огън или залъгват въстаналите народи с нови форми на управление, т. е. с нови форми на робство. Но цепнатините растат, стават улеи и ний имаме големите световни революции – английската, френската... Безполезно е да се потушават чрез насилия и кръвопролития. И върху раздвижения дух на човечеството – както е с мръсотите по повърхността на придошлата вода – изплуват такива чудовищни кърволюци, каквито са Кромуел, Мара, Фуше, Кутон, Робеспьер, Наполеон, без да се споменуват българските пимейски величия, каквото беше, да речем, Стамболов...

Фигурата на Соколов, наметнат с черното влашко кепе, се слива с околната тъмнина; пред светлината на факлата, която той държи в лявата си ръка, се откроява

» » » продължава на страница 11

НИКОЙ НЕ Е ЗАБРАВЕН

111 години от рождението на д-р Иван Балев

Още от детските ми години в нашето семейство се е говорило за доктор Балев с огромно уважение. Като младеж баща ми Георги Зяпков е бил делегат от Чепинската анархистическа група на конгрес в Павел баня през 1936 г. Там се запознава с именития анархист. По-късно д-р Балев го оперира в Александровата болница. Там баща ми усеща обаянието, което докторът излъчва и обичта на медицинския персонал към него. По-късно се срещат в лагера Богданов дол.

През 1967 година един мастит професор ортопед, бивш царски лекар, прецени, че малката ни дъщеричка трябва да се подложи на сериозна операция на крачетата. Тогава баща ни ни заведе в Шумен, където беше въдворен док-

тор Балев. Пътувах със съмнение – в Шумен ли трябва да търсим решението.

Пред къщата на Балев бяхме на обяд. Пред вратата имаше опашка от 50-тина души, чакащи среща с доктора по време на обедната му почивка. Вълнувах се от предстоящата среща с големия лекар и човек. След опипване с ръце, той ни каза, че детето е здраво.

Обезпокоени от гуаметрално противоположните лекарски мнения, отидохме в Ортопедичната клиника на ул. „Урвич“ в София при лекар, за когото разбрахме, че е най-добър за случая. След като ме изслуша къде сме водили детето, той ме погледна много сериозно и заяви: „След като сте били при доктор Балев, защо трябваше да търсите мен? Няма по-авторитетно мнение от неговото за цялата наша гилдия“. Прегледа детето и ни каза повече да не го водим по болници.

Доктор Иван Балев е роден на 26.02.1900 г. в Павел баня, Казанлъшко. Родителите му Рада и Цвятко Балеви се занимават със земеделие и овцевъдство.

Като младеж се включва в анархистическото движение, което вече е пуснало корени в Казанлъшкия край. С Иван Рачев, който също е от Павел баня, са почти връстници. Родното им градче става един от центровете на дви-

жението. След завършване на гимназията Балев се записва в Учителския институт в Стара Загора. Изключват го заради анархистическите му убеждения. Учителства една година в с. Малевко, Хасковско, после започва да следва медицина в София. След две години отива във Виена, където завършва образованието си. Дипломира се през 1928 г. и е назначен за участъков лекар в Павел баня.

Д-р Балев владее 5 езика – френски, немски, английски, испански и турски. Построява триетажна къща в Павел баня, която превръща в болница с рентген. На табелата на болницата пишело: „За бедни – прегледи безплатно“. Купува си мощен мотор, с който обикаля болните в района.

Благодарение на него, в Павел баня се основава кооперация на розопроизводителите, която защитава интересите им. Построена е и първата розоварна. Д-р Балев е избран 5 години за председател на кооперацията. През 1930 г. заминава за известно време в Париж като неин представител в Алианса на кооперациите. Специализира хирургия в Сорбоната, Париж и рентгенология и урология в Медицинската академия, София. Написва книгата „История на хирургията“. Във Франция Балев се среща с Нестор Махно. Кани го да гоиде да живее в Павел баня. Махно от-

казва, защото България е приела хиляди белогвардейци.

В София засилва анархистичната си дейност. Чрез него анархистите имат влияние в Лекарския въздържателен съюз. По тяхна инициатива през 1936 г. се организира акция за подпизиране на апел от лекари и професори-медици против войната.

Доктор Балев е обаятелен лектор и оратор. Той увлича все повече лекари и студенти в София, все повече младежи и селяни в Казанлъшко. Грижи се за болните нелегални анархисти.

Арестуван е през 1939 година. За властта вече е неблагонадежден. Постоянно го мобилизират във военни поделения. През 1941 г. интернират цялото семейство в с. Бисерци, Кубратско. 9-ти септември 1944 г. го заварва мобилизиран в Беломорието.

Като прелиствам спомените на Христо Колев, Стоян Цолов, Славеико Павлов, Желязко Петков и др. виждам местото на д-р Балев при всички прояви на ФАКБ – той е лектор, оратор, член на делегации и т. н. Затова, когато е взето решението на комунистическата власт за пълно унищожаване на анархистичното движение в България, един от първите набеязани е той. Национализират къщата му в Павел баня. Скалпват процес, в който той една от фигурите.

Доктор Балев изтърпява присъдата отначало в Богданов дол, след това в Белене, а след изтичане на осъдителния срок е въдворен пак в Белене. Легенди се разказват и пишат за него през този мрачен период. Здрав, работоспособен, дава морална опора на болни и здрави лагеристи. Извършвал е операции с погръдни средства – ножове и парцали на болни, обречени на смърт, грижи се за тях. Христо Колев разказва, че веднъж жестокият началник на охраната Стефан Китов, виждайки любовта, която докторът предизвиква около себе си, се развикал като бесен против Балев: „Ние сме ги докарали тук, за да ги угробваме, а той ги изважда от гробовете им!“ и изпратил доктора 14 дни в карцер.

След освобождаването му от Белене през 1953 г., е изселен в Павел баня, без право да упражнява професията си. Започва да обработва земята, която имат. По-късно е въдворен, заедно със семейството си, в Шумен. Там ръководи урологичното отделение в болницата 24 години. През 1976 година разрешават на д-р Балев да се върне в София, където умира на 1 юни 1981 г. Погребват го на 2 юни – датата на неговия учител в борбата му за свобода и социална справедливост. •

К. Зяпков

ЗА КАКВО СЕ БОРИМ

За харамите, разбойниците и другите криминали и лумпени

» » продължава от страница 10

силуетът на неговия профил: с каскет, който засенчва високото му чело, с прав нос, с гъсти черни мустаци и с дълга черна брада. С пророческо вдъхновение той завършва своята мисъл:

– Но един ден народите ще разберат демонската игра с „новите форми на управлението“. Те ще намерят начин да се предпазват от машинациите на ония, които считат изгодно за себе си съществуването на държавата и властта. И тогава онова, което Жан-Жак Русо нарича „обществен договор“, ще бъде действително договор, сключен между равни и свободни личности, между равни и свободни групи, племена и раси. Тогава ще настъпи свободата, но не фалшифицираната, а истинската свобода, при която няма да има робовладелци и роби, господари и подчинени, а само човечи, братя, членове на едно и също семейство – човешкото семейство...

Още няколко минути ний съзерцавахме във водите на езерото отражението на факлите отдолу, чудноватите каменни релефи по скалата вдясно от нас и надвисналите над главите ни гигантски каменни капчуци, а след това тръгваме обратно да излезем от пещерата. Мълчим. Близко до изхода Делчев, който всяко-

га разсъждава мудно, приказва и постъпва спокойно и бавно, се спира, обръща се към Соколова и пита:

– Каква е тая фантазия от тебе – да поставяш под един знаменател Исуса и разбойниците?

– Кои? Аз ли ги поставям? Имаш грешка: под един знаменател ги поставят условията, създадени от държавата и властта. Доказателство за това е фактът, че държавата и властта са разпънали Исуса между двамата разбойници...

– Но как можеш ти да намиращ нещо общо между Исуса, в чийто живот няма петна, който учи да обичаме всички хора и да прощаваме техните грешки, и разбойниците, чийто живот е изпълнен с престъпления както против обществения ред, така и против човешката личност?

Соколов се навежда, заграбва в ръката си една шъпа глина, след това потупва с другата си ръка цевта на своя сръбски Маузер и отговаря:

– Видиш ли? Това е стомана, изляна и кована в оръжейната фабрика на Круп в Дюселдорф; това е твърда и еластична стомана, която издържа налегана от стотици атмосфери, а това – и той посочи глината в шъпата си – това е мека, мазна глина, която мачкам в ръката си както ускам. Сега погложи ги и двете на една и съща много висо-

ка температура: твърдата круповска стомана ще омекне, ще се стопи и ще се превърне в течност, а глината ще стане корава и твърда. Причината е една и съща – високата температура, а резултатите са съвсем различни. Нещо подобно е и с робството: като реакция против себе си то е родило и учението на Исуса, и разбойничеството.

Разбойничеството е груба физическа реакция против насилията на държавата и властта, проява на нагона за свобода чрез импулсите на инстинкта за самосъхранение. То предшества ученията на Исуса, на Манеса, поп Бозомила, Толстой тъй, както грубите животински форми от праисторическите времена предшествуват и служат за основа на сегашните съвършени животински форми; както грубите диваишки викове и звуци – на музиката на Бетховена; както примитивните рисунки на праисторическия човек – на картините на Рафаело; както кремъкликата – на твоята манлихерка. Разбойничеството, което е рожба на диктатурата, е манометърът, който показва до каква степен обществените отношения са станали непоносими поради насилията и грабителството на държавата и властта. Салвий и Спартак са създания на робството и безчовечното отнасяне

на римляните спрямо робите; те предшествуват Исуса и през всичките времена от 2000 години насам са вдъхновявали борците за свобода. Филип Тотю и Панайот Хитов са предтечи Ботева; Картамуш е създаден от деспотизма на Людовик XIV и предвестник на бурята, която след по-малко от един век помете целия род на Капетингите. Яко и Качамачко бяха създадени от диктатурата на Стамболова; те увиснаха на бесилката в двора на Черната Джамия, а само 5 години след това Стамболов бе съсечен на улицата. Щом животът се промени и народите се доближат до свободата, разбойничеството изчезва само по себе си също като при болестите: щом премахнеш причините, болезнените явления изчезват.

Думите на разпънатия разбойник, отправени към Исуса, може разпънат: „Егда придет царствие твое, помяни и нас, Господи!“ – на съвременен български език трябва да се преведат така:

„Виш, който доживеете до времето, когато всички хора ще бъдат свободни, когато няма да има власт, роби и господари, спомнете и за нас, най-малките братя на великите учители на човечеството! Ний така наречените престъпници, крадци и разбойници, ний дадохме в бор-

бата против насилията на държавата и властта всичко, каквото имахме, и не сме виновати, че не сме дали повече от това! Ний водихме тая борба по вътрешно побуждение, без лозунги, без знаме и без да имаме за утешение перспективата да бъдем след смъртта си окръжени с ореол на мъченици. Носили през целия си живот презрението на всички покорни роби на властта, ний сме сега окачени на кръста. След като се налюбуват на мъченията ни, нашите мъчителите, които са мъчителите на цялото човечество, ще се наситят най-после на нашите мъки и ще се покажат милостиви и великодушни към нас, като ни препулят пицелите на краката и ни убият... Спомнете си и за нас, милионите престъпници и разбойници, които загинахме в борбата срещу насилията на държавата и властта без шум и без слава и които с цената на мъките и на живота си подготвихме условията за вашия свободен живот!“

Ние сме вече излезли пред входа на пещерата. Кръсто Зарев се обръща към Соколова, изкаква го и, вперил очи в него, внимателно го слуша, без да каже нищо, но в погледа му се чете благодарност и съзнание за лично достойнство.

Трябва да е било неделя, 11 юли 1899 година. •

90 ГОДИНИ ОТ СМЪРТТА НА КРОПОТКИН

Наследството на Кропоткин

На 8 февруари 1921 умира Пьотр Алексеевич Кропоткин. На погребението, в обстановка на большевишка реакция и преследване на анархисти, се събират десетки хиляди скърбящи. По черните знамена белеят гневни обвинения срещу новата тиранция. Само след месец ще избухне Кронщадтското въстание, а през лятото народната армия на Нестор Махно ще бъде ударена в гръб от червените.

„Дядото на революцията“, както го наричали обикновените хора, е от старинно аристократично потекло, роден е на 27 ноември (9 декември нов стил) 1842 г. Пред военна или административна кариера, той предпочита научната работа и революционната дейност, за която плаща с арест, затвор и 40 години изгнание.

Бърнард Шоу нарича Кропоткин „един от светците на столетието“, Оскар Уайлд описва живота му като „съвършен“. Но Кропоткин е допуснал грешки. Например, той се заблуждава, че поражението на Германия в Първата световна война би нанесло удар по милитаризма и бюрократичната държава.

Затворничеството си Кропоткин използва, за да премисли основите на анар-

хизма, така че да го свърже с реалния живот, с техническия и социален прогрес, с естествените науки, с което да докаже неизбежността на безвластието като началото на историята на свободната човешка личност в свободно общество. Кропоткин анализира хроничните недъзи на капитализма и вижда много по-далеч от марксистите по този въпрос. Той набелязва задачите на социалната революция, предлага начини за преодоляване на грешките, допускани преди. Като емигрант той развива и прецизира всичко, над което е размишлявал зад решетките.

Революцията, според Кропоткин, не бива да прави събоносната грешка да се осланя на нови вождове, за хората е естествено да се самоорганизират, така че без посредници и началници да изградят живота си, но само властта е тази, която активно пречи на тези процеси. Свободно сружените хора разпределят помежду си материалните блага според принципите на равенството, като вземат под внимание конкретните потребности на всеки, така че да не се погазва справедливостта. •

Николай Темалов

117 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ГЕОРГИ ШЕЙТАНОВ

"ЛУЧ" Литературен кръжок

Иван Карановски, учител по литература:
– Георги, би ли си прочел домашното пред класа?
Учителят харесва извънредно много домашното, пожелава да го покаже на другите паралелки.

Изненадата била много голяма, когато видял, че тетрадката на Георги е ПРАЗНА!

Помня го като че ли е пред мен, помня лицето му. Така самобитен творчески ум между учениците си през цялото ми учителстване не зная. Казаха му откъдето, другарски, защото той, макар и ученик, беше и другар:
– Много си умен, но по крайно опасен път вървиш. Виждам, че се движииш по ръба на една дълбока, плъзгава пропаст.

Иван Карановски:
– Казах му го, за да го предпазя, но той беше вече определен революционер. Той беше от особена категория хора, които съзнават гласността, но не я заобикляят.

IN MEMORIAM

Година без Георги Чернев

На 27 февруари 2010 г. почина нашият приятел безвластникът Георги Николов Чернев. Роден на 24 август 1924 г. в гр. Кюстендил. Още като ученик възприема анархистичните идеи и активно участва в акциите на Кюстендилската организация.

По време на большевишката диктатура му е отказвана работа и той се принуждава да отиде в гр. София. Там се запознава с билкаря Босилко Добрев, който му дава своята сина.

През 1948 г. Чернев е арестуван и пребив в килиите на милицията, от което получава леко, но трайно увреждане

на здравето. За да го освободят, подписва декларация, че няма да говори против властта. По-късно, през 1975 г., Георги забравил препоръките на властта и нарекъл БКП проститутка и пачавра и отново е заключен от народната милиция. Изселван е, но до затвор не се е стигало само благодарение на занаята му.

Домът на Георги Чернев след 1990 г. до края на дните му беше импровизиран клуб на анархистите в Кюстендил. Негова е и заслугата за приемствеността в Кюстендилската организация. *

От Кюстендилската анархистическа организация

Георги Георгиев

ВЕЧЕ И В КНИЖАРНИЦА „НИСИМ“

Анархистка литература можете да намерите вече и в книжарница „Нисим“ на бул. Васил Левски 59 в София на обявените в каталога цени.

era.a-bg.net

**ЕВОЛЮЦИЯ,
РЕВОЛЮЦИЯ,
АНАРХИЯ -
предаване
за свободен
живот**

Екипът поднася „малки новини“ и представя света през очите на хората, които обичат свободата си и уважават нуждите на останалите. В предаването участват активисти от различни социално ориентирани организации на български младежи – студенти, анархисти, еколози, но тези, на които разчитаме, за да бъдем интересни и уникални, са слушателите. Всеки може да се свърже с екипа на предаването чрез скайп или чрез форума, а ние се стараем да не оставим неизразена позиция по време на живото предаване. Предаването се излъчва всеки четвъртък от 20:00 часа по тестовото радио на безвластниците. Когато няма живо предаване, на този адрес се въртят автоматични записи. Цялото съдържание на предаването излиза предварително на сайта, а ден-два след излъчването можете да чуете записа от него.

ПОЛЕЗНИ КНИГИ НА НИСКИ ЦЕНИ

КНИГИ:	
1. Основи на безвластието – Г. Хаджиев	1 лв
2. Национално освобождение и безвластие – Г. Хаджиев	1 лв
3. Вчерашни, днешни и утрешни проблеми – Г. Хаджиев	1 лв
4. История на безвластническото движение в България – Г. Хаджиев	1 лв
5. Моя път (спомени в два тома) – Г. Хаджиев	2x1 лв
6. Феноменът Махно – П. Аршинов	1 лв
7. Заблужденията на марксизма – Пиер Рамю	1 лв
8. Събитието на века – анархистическа Испания – Г. Левал	1 лв
9. Взаимопомощта – фактор на еволюцията – П. Кропоткин	1 лв
10. Краят на държавата и капитала – Г. Константинов	3 лв
11. С думи вместо с куршуми – Г. Константинов	5 лв
12. Възможна ли беше съпротивата срещу ДС? – Г. Константинов	3 лв
13. Национализъм и култура – Рудолф Рокер	2 лв
14. Национализъм и култура – Рудолф Рокер том II	5 лв
15. Избрани страници за и от него – Михаил Бакунин	2 лв
16. Барутни (по)мисли – Г. Константинов	5 лв
17. Хляб и свобода – П. Кропоткин	4 лв
18. Ставайте, робове – Г. Константинов	5 лв
19. Досие на обект №1218 – Александър Наков	2 лв
20. Спомени за израсването – Христо Колев ГОЛЕМИЯ	6 лв
21. Агски калейдоскоп (в два тома) – Г. Константинов	2x5 лв
22. Преобразуването на обществото или екоанархизмът – М. Букчин	5 лв
23. Един проект за социална революция – ФАФ	2 лв
24. Спомени – Стоян Цолов	5 лв
25. Статии – Георги Божилов	10 лв
26. Христо Ботев – Евгений Волков	5 лв
27. Живот под черен небосвод – Георги Божилов	7 лв
28. Напред и ако пътят води към Голгота! – Георги Константинов	7 лв
29. Свободата, Санчо, е велико нещо! – Георги Константинов	7 лв
30. Спомени за бъдещето – Желязко Петков	5 лв
31. Последните Чапая – Никола Тенджерков	5 лв
32. Достоевн живот – Трифон Терзийски	4 лв
33. Лични откровения – Георги Божилов	7 лв
БРОШУРИ:	
1. Стопанисването на земята – Г. Хаджиев	0,50 лв
2. Проблемът за организацията на анархизма – Г. Хаджиев	0,50 лв
3. Що е анархизъм?	0,50 лв
4. Отговор на една вярваща – С. Фор	0,50 лв
5. За общината	0,50 лв
6. Федерализъм и централизъм – Рудолф Рокер	0,50 лв
7. Крахът на руския държавен комунизъм – Рудолф Рокер	1 лв
8. Килифаревско народно въстание и килифаревска чета	1 лв

Тези книги и нови заглавия можете да купите от антикварната книжарница на пл. „Славеилов“ №7. Някои от тях могат да се намерят и в книжарницата на бул. Дондуков срещу Първа английска гимназия. Същите още могат да бъдат поръчани и изпратени от Александър Методиев Наков, Перник, ул. „Република“ №4, тел. 076-631 388.

АНАРХОКАЛЕНДАР

- На 01.02.1931 г. в Хасково излиза брой 1 на бюлетина на земеделската анархосиндикална конфедерация „Власовден“.
- На 05.02.1894 г. в Париж е гилотиниран анархистът Огюст Ваян, хвърлил бомба по време на заседание на френския Парламент.
- На 06.02.1878 г. революционерката Вера Засулич извършва неуспешно покушение срещу генерал Трепов, началник на Охранката.
- На 07.02.1942 г. в съветския ГУЛАГ е убит българският анархист Желю Грозев Тилев.
- На 08.02.1921 г. в град Дмитров умира теоретикът на анархизма Пьотр Кропоткин.
- На 09.02.1618 г. италианецът Вивиан е осъден да бъде изгорен жив като „безвластник“.
- На 10.02.2005 г. в София след дълго боледуване умира анархосиндикалистът Никола Младенов, дългогодишен политически затворник при монархическия и большевишкия режим, участник в испанската гражданска война 1936-1939 г.
- На 11.02.1991 г. в София умира анархистът Идаки Христов, концлагерист от Богданов дол и Белене.
- На 13.02.1893 г. в село Бобошево е роден анархистът Александър Салунджиев, деец на ФАБ, редактор и публицист.
- На 14.02.1894 г. в Ямбол е роден анархистът Георги Василев Шейтанов, поет и публицист.
- На 15.02.1907 г. в София под редакцията на Михаил Герджиков излиза брой 1 на анархистическия вестник „Свободно общество“.
- На 16.02.1844 г. в Лондон е роден анархистът Джеймс Гийом, деец на Първия Интернационал, историк.
- На 16.02.1901 г. в Хасково е роден анархистът Делчо Василев Демирев, писател, поет и публицист.
- На 19.02.1873 г. край София е обесен Васил Левски.
- На 18.02.1924 г. на улица „Доростол“ в София, след седемчасово сражение с полицията, загинал анархистите Георги Лазаров Георгиев и Иван Димитров Минчев.
- На 20.02.1931 г. във Франция умира анархистът Димитър Бълхов, организатор на Килифаревската анархистка чета (1923-1925).
- На 21.02.1974 г. умира писателят и поет Лалю Маринов (Ламар), поет, хуморист и сътрудник на анархистки издания.
- На 23.02.1924 г. в София, под редакцията на Кирил Радев, излиза брой 1 на анархистическия вестник „Зов“.

Помощи за „Свободна мисъл“

1. Тодор Василев, Турция	10 лв
2. Георги Константинов, София	100 лв
3. Станчо Кърпаров, Бъта	10 лв
4. Екатерина и Райна Йосифови, Кюстендил	100 лв
5. Александър Наков, Перник	10 лв
6. Милчо Цветков, Перник	10 лв

БАНКОВА СМЕТКА В ЛЕВА (IBAN):

BG86 UBBS 8261 1010 0473 10

Т Б О Б Б А Д, К Л О Н П Е Р Н И К

Ф А Б Б Л А Г О Д А Р И З А О К А З А Н А Т А П О Д К Р Е П А !

Вестник „Свободна мисъл“ не печели от реклами или обяви и не е спонсориран от никакви патриотични бизнесмени и затова не изплаща хонорари. Редакцията приема материали, написани грамотно на стандартни машинописни страници – 30 реда на страница, 55 знака на ред или набрани на компютър. Всеки автор носи отговорността за съобщените факти и твърдения! Ръкописи не се рецензират и не се връщат!

сайт на ФАБ: www.anarchy.bg
сайт на „Свободна мисъл“: sm.a-bg.net
имейл на ФАБ: fab@a-bg.org

телефон за връзка с ФАБ

0896 613 727

адрес на редакцията

София, ЖК Надежда, пощенски клон 1220, пощенска кутия 59

отговорен редактор
предпечатна подготовка
печат

А. Ванчев
Свободна мисъл
Воленпринт

АБОНАМЕНТ 2011

СВОБОДНА МИСЪЛ

Драги читатели, Абонаментът за вестник „Свободна мисъл“ МОЖЕ ДА СТАВА ДО 15-ТО ЧИСЛО НА ВСЕКИ МЕСЕЦ ВЪВ ВСИЧКИ пощенски клонове на страната. За 1 година – 6,00 лв; за 6 месеца – 3,00 лв; за 3 месеца – 1,50 лв. Цена на един брой – 0,50 ст.

Каталожен номер 649

